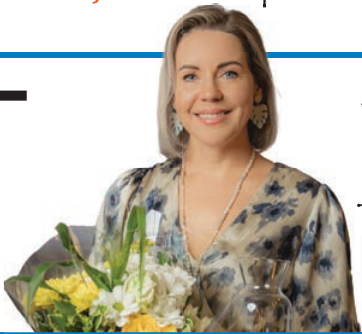

KIILI LEHT

KIILIVALLA AJALEHT / WWW.KIILIVALD.EE

NR 8

„Ilusaimad hetked õpetajana on siis, kui mõni õpilane ületab ja üllatab iseennast.“

Heidi Reinhardt,
eesti keele ja kirjanduse õpetaja,
Kiili Gümnaasiumi aasta klassijuhataja

OKTOOBER 2025

Sinu hää! loeb – mine kindlasti valima

©19. oktoobril valivad inimesed üle Eesti oma esindajad linna- ja vallavolikogudesse, kes otsustavad järgmisel neljal aastal kohaliku elu küsimusi. Valimised toimuvad sel korral 78 vallas ja linnas ning üle riigi valitakse kokku 1684 volikogu liiget. Kiili vallas kandideerib 51 kandidaati neljast erakonnast, kahest valimisliidust ja üks üksik-kandidaat.

Arne Koitmäe,
riigi valimisteestuse juht
Tarko Tuisk,
vallasekretär

Suuri muudatusi valija jaoks valimiste korralduses see-kord ei ole – valimisperiood on ikka seitse päeva, kestes 13.–19. oktoobri, hääleta-da saab nii jaoskonnas kui ka elektrooniliselt.

Küll on neil valimistel muutunud valijaskond – kui seni said kohalikel valimis-tel hääle anda ka kolman-date riikide kodanikud, siis Riigikogu otsusel saavad neil valimistel Eesti kodanike ja siin püsivalt elavate teiste Euroopa Liidu liikmesriiki-de kodanike kõrval osaleda veel ainult kodakondsuseta isikud.

See-eest saavad juba kol-mandat korda sammud va-limiskasti äärde seada ka 16- ja 17-aastased noored. Õpiealisi noori vanuses 16–23 eluaastat on sel kor-ral kokku üle 110 000. See on märkimisväärselt suur hulk eestimaalasi, kelle osa-lus on oluline, et kujunevad volikogud peegeldaksid ka noorte huvisid. Et vaba aja veetmise võimalused oleksid avaramad, et hoitud oleksid haljasalad, et koolides oleks õpilastele nõustamisvõima-lus, et linna- või vallavõimud oleksid avatud uutele mõte-tele ja algatustele.

2025. aasta kohaliku oma-valitsuse volikogu valimistel kandideerib Kiili vallas 51 kandidaati neljast erakon-nast, kahest valimisliidust ning üks üksikkandidaat:

- Eesti Reformierakond – 4 kandidaati;
- Valimisliit Parem Kiili – Restart – 9 kandidaati;
- ISAMAA Erakond – 10 kandidaati;

- Valimisliit Kiili Külade Ühendus – 20 kandidaati;
- Erakond Parempoolsed – 2 kandidaati;
- EKRE – Eesti Konservatiiv-ne Rahvaerakond – 5 kandi-daati;
- üksikkandidaat Priit Pallu.

Kes saab valida?

Kiili Vallavolikogu valimistel on hääletamisõigus:

- Eesti kodanikul, kes on va-limispäevaks saanud 16-aas-taseks ja kelle püsiv elukoht ehk elukoht, mille aadressi andmed on kantud rahvasti-kuregistrisse, on Kiili vallas;
- Euroopa Liidu kodanikul, kes on valimispäevaks saa-nud 16-aastaseks ja kelle pü-siv elukoht on Kiili vallas;
- välismaalasel, kes elab Eestis pikaajalise elaniku elamisloa või alalise elamis-õiguse alusel, kes on valimis-päevaks saanud 16-aastaseks ja kelle püsiv elukoht on Kiili vallas.

Kus saab valida?

Kiili vallas on moodustatud üks valimisjaoskond: vali-misjaoskond nr 1 Kiili alevis.

Eelhääletamise päevadel (13.–18. oktoobril) saab oma hääle anda valimisjaoskon-nas nr 1 Kiili Vallavalitsuse hoones (Nabala tee 2a, Kiili alev, Kiili vald, Harju maa-kond). Valimisjaoskond on avatud kell 12.00–20.00.

Valimispäeval, 19. oktoob-ril on valimisjaoskond avatud Kiili Gümnaasiumis (Kooli tn 2, Kiili alev, Kiili vald, Harju maakond) kell 09.00–20.00.

Hiljemalt 9. oktoobriks sai iga valija kas e-posti või pos-ti teel ka teabelehe hääleta-misruumide ja hääletamisaja teabega.

Kuidas saab hääletada?

Eelhääletamise päevadel saab hääletada ükskõik millises hääletamisruumis üle Eesti. Valimispäeval saab oma hääle anda ai-nult elukohajärgse valimis-ringkonna hääletusruumis. Elektrooniline hääletamine kestab esmaspäevast lau-päeva õhtul kella 20-ni. E-hääle andmiseks on vaja endiselt arvutit, nutisead-mega e-häält anda ei saa. Küll saab käesolevast aas-tast enda tuvastamiseks ja hääle kinnitamiseks lisaks ID-kaardile ja mobiil-ID-le

kasutada ka Smart-ID ra-kendust. Enne hääletama asumist tasuks kindlas-ti kontrollida, kas nende sertifikaadid on kehtivad, ning uuendada arvuti ope-ratsioonisüsteemi ja vii-rusetõrjet. Valijarakendus, millega saab e-hääletada, on kättesaadav veebilehelt valimised.ee, kust see tu-leb oma arvutisse laadida. Rakendus on kättesaadav ainult valimised.ee lehelt, kuskilt mujalt seda kindlas-ti alla laadida ei tohiks.

Kel on aga näiteks haigu-se tõttu keeruline valimis-jaoskonda kohale minna ja e-hääletada kas ei taha või ei oska, saab endale valimis-kasti koju tellida. Taotlus selleks tuleb esitada telefoni teel Kiili Vallavalitsusele te-lefonil 58887056 reedel, 17. oktoobril või laupäeval, 18. oktoobril kell 12–20 või vali-mispäeval, 19. oktoobril kell 9–14. (NB! Telefoninumber töötab alates 17. oktoobrist 2025.)

Valimisnädalal välismaal viibides saab oma häält anda ainult elektrooniliselt, sest kohalikel valimistel välis-esindustes ega kirja teel hää-letamist ei toimu.

E-hääle kohalejõudmises

saab oma silmaga veenduda

Ka igal IT-kaugemal koda-nikul on võimalus laadida oma nutitelefoni kontrol-lrakendus, mille abil saab kuni 15 minuti jooksul pä-rast e-hääle andmist oma silmaga veenduda, kas an-tud hää! jõudis elektrooni-lisse valimiskasti kohale. Valimiste korraldajana kut-sub valimisteestistus üles e-hääle kontrollivõimalust igal juhul kasutama! Sel-leks tuleb kas Google Play või App Store'i rakenduste poest „EH kontrollraken-dus“ alla laadida või kui see on juba varasematest va-limistest seadmes olemas, siis uuendada. Rakendusega tuleb skaneerida QR-kood, mis e-hääletamise järel ar-vuti ekraanile kuvati. Hääle kontrollimine aitab kind-laks teha, et valija arvuti käitub õigesti ja sinna ei ole paigaldatud e-hääletamist häirivat pahavara.

Valija, kes leiab, et ta ei saanud vabalt või salaja hääletada, võib uuesti hää-

letada. Hääletades uuesti elektrooniliselt, eelmine e-hää! tühistatakse ja keh-tima jääb viimasena antud e-hää!. Valimisnädalal, sh valimispäeval, on võima-lik oma e-hää! tühistada ka jaoskonnas hääletades. Või-malus e-häält jaoskonnas hääletades ka valimispäe-val tühistada on ka põhjus, miks e-hääletamise tulemu-sed selguvad valimispäeva hilisõhtul ehk samal ajal kui jaoskondades hääleta-mise tulemusedki. Lihtsalt info ka neist, kes hääletasid jaoskonnas viimasel minu-til, peab jõudma valimis-teenistusesni, et jaoskonnas valijate e-hääled saaksid enne e-hää!te kokku luge-mist tühistatud. Selliselt on tagatud, et igalt valijalt läheb arvesse ainult üks hää!.

Hääletada peab

saama vabalt

Valimiste korraldajatena soovime ennetada ja varakult märgata, kui levib valeinfo või muu valimiste läbiviimist takistav teave. Kutsume siin-kohal ka kõiki inimesi üles olema valvsad erinevat sorti info levitajate suhtes ja ise sotsiaalmeedias postitusi tehes veenduma, kas jagatav info on tõene. Silmatud va-leinfost on võimalik sotsiaal-meediakeskkondadele teada anda ning murettekitavatest kuulujuttudest tasuks infor-meerida politseid. Ka hakkab vahetult enne valimisi keh-tima Euroopa Liidu määrus, mis kohustab poliitreklaami märgistama, et valija teaks, kes ja kelle raha eest talle in-fot esitab.

Paneme kõigile südamele: oma ID-kaardi ja PIN-koodi-de andmine teiste inimeste kätte ei ole lubatud ja kõik telefonikõned, milles teilt isikuandmeid küsitakse ja PIN-koode sisestada palu-takse, tuleks koheselt kat-kestada ja neist politseile teada anda. Kindlasti tuleb politseid informeerida ka kõikidest hää!te ostmise kat-setest. Igal valijal on õigus hääletada ilma surveta ja takistusteta, oma vaba tahte kohaselt.

Valimised on aeg, millal saab oma hääle kuuldavaks teha. Sinu hää! loeb. Kui sa hääletad, siis sa otsustad.

Kiili Vallavolikogu valimistel osalevad kandidaadid:

Eesti Reformierakond

- 101 KALLO KEELMANN
- 102 KAIRE ROOSILEHT
- 103 MART ABRO
- 104 TARMO VAIK

Valimisliit Parem Kiili – Restart

- 105 INDREK SINISAAR
- 106 PAUL PUUSTUSMAA
- 107 TRIIN JAAGO
- 108 INDREK RAADIK
- 109 PRIIT ROOSTALU
- 110 VILLE VALLASTE
- 111 SIIM PÖLDSALU
- 112 MART SOOBERG
- 113 INDREK GRUSDAM

ISAMAA Erakond

- 114 JAN-ERIC REINTAL
- 115 MAREK VÄLJARI
- 116 PRIIT TAMME
- 117 JANAR KODDO
- 118 GREGOR HEINSALU
- 119 KUSTA KASKA
- 120 JEVGENI GARMAŠ
- 121 IRENE MÄE
- 122 KRISTIAN SILLASTE
- 123 ANDRUS SUITS

Valimisliit Kiili Külade Ühendus

- 124 MAREK VAINOLA
- 125 AIMUR LIIVA
- 126 HERET ANNUS
- 127 MIKK RANNIK
- 128 MERJE EINMANN
- 129 ESTA KULLAMAA
- 130 HELENA VOLKOVA
- 131 SVEN SUURRAID
- 132 TOOMAS VÄLJATAGA
- 133 ARDO NIINRE
- 134 MARJE PERV
- 135 ANETT LEOSK
- 136 ELAR JETS
- 137 TÖNIS LASS
- 138 TANEL KUPPART
- 139 MARGE BLUMFELDT-SOOL
- 140 TANEL MÄLTON
- 141 KRISTJAN PENTSOP
- 142 ELISTER KANGUR
- 143 JASPER TAMMES

Erakond Parempoolsed

- 144 HELI KALVET
- 145 GRETE KALVET

EKRE - Eesti Konservatiivne Rahvaerakond

- 146 TIIT ERM
- 147 TIIT VÄLLING
- 148 MARIKA KASELO
- 149 HELMUT VIKMAN
- 150 SÖLVI ERM

Üsikkandidaadid

- 151 PRIIT PALLU

Haridustöötajate tunnustamine rahvusooperis Estonia

Kiili Gümnaasiumi aasta klassijuhataja Heidi Reinhardt.

Sirle Piisang, 35 aastat klaveriõpetaja, endine kunstide kooli direktor.

Kiili Lasteaia aasta tugispetsialist Nele Erm, eripedagoog.

Fotod: Maaris Tõlp

Kiili Gümnaasiumi aasta gümnaasiumiõpetaja Aare Lutter.

Traditsiooniline vastuvõtt Kiili valla haridustöötajatele toimus sel aastal 3. oktoobril Tallinnas rahvusooperis Estonia. Pidulikult vastuvõetult tervitas õpetajaid vallavanem Aivar Liiva ning tänati

Kiili kooli, lasteaia ja kunstide kooli tööjuubilare. Neist staažikaim on Sirle Piisang, kes on Kiili Kunstide Koolis töötanud 35 aastat. Esmakordselt andis kool välja elutöö tunnustuse, mille

pälvis õpetaja Lembi Kivil. Öhtu lõpetas TubINI festivali raames Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri ja Charlie Porteri (trompet, USA) esituses kontsert „Legendaarne“.

| Kristi Lehiste

TUNNUSTAME

AASTA LASTEAIAÕPETAJAD KIILI LASTEAIAS:

Ingrid Mikk, Marii Trakmann, Liis Rohi
Aasta tugispetsialist:
Nele Erm
Aasta haridustugi:
Grete Arukask

AASTA ÕPETAJAD KIILI GÜMNAASIUMIS:

Aasta huviharidusõpetaja: Liia Tammes

Aasta klassijuhataja:

Heidi Reinhardt

Aasta põhikooliõpetaja:

Kristi Altoja

Aasta gümnaasiumiõpetaja:

Aare Lutter

Elutöö tunnustus: Lembi Kivil

TÖÖJUUBELID

KIILI LASTEAIAS:

Kristel Tääts 10 a

Gita Kahu 15 a

Nele Erm 15 a

KIILI GÜMNAASIUMIS:

Rauno Alev 10 a

Kristi Männilaan 10 a

Etlin Ormak 10 a

Jaanika

Somarokov 10 a

Tiina Teder 20 a

Marina Rannula 30 a

KIILI KUNSTIDE KOOLIS:

Sirle Piisang 35 a

Tiia Koppel 30 a

Vahetusaastaks USA-sse

☉ **Minu nimi on Helen Kose. Olen 16-aastane, gümnaasiumi õpilane. Olen väga pühendunud õppimisele ja võrkpallile. Kevadel lõpetasin Kiili Gümnaasiumis põhikooli kiituskirjaga ning pingutusterohke hooaja võrkpallis.**

Helen Kose

Järgneval õppeaastal ehk 2026/27 plaanin minna Ameerika Ühendriikidesse vahetusaastale. Vahetusaasta kestab kokku umbes 10 kuud: septembrist juunini. Valisin USA oma vahetusaastaks, kuna mind väga huvitab selle riigi rikkalik kultuur, mitmekesine igapäevaelu ja põnevad traditsioonid. Kuna riik on suur, pakub see võimaluse kohtuda paljude huvitavate inimestega ja kogeda erinevaid elustii- le. Eriti huvitab mind, kuidas sealsed noored oma igapäevaelu elavad, millised on nende koolielu ja pere traditsioonid ning kuidas erinevatest kultuuridest pärit inimesed koos elavad ja õpivad. Lisaks lootan vahetusaastal arendada oma inglise keele oskust ning enesekindlust ja iseseisvust. Samuti soovin luua uusi sõprussuh-

teid, laiendada oma silmarin- gi ja koguda kogemusi, mida ma kodus olles ei saaks. See on minu jaoks tähtis, sest tunnen, et just vahetuspäevast võõrsil aitab mul kasvada inimesena, õppida maailma paremini mõistma ja valmistab mind ette tulevasteks väljakutseteks, mis omakorda aitab mul tulevikus panustada Eesti ühiskonda.

Vahetusaasta maksu- musonkokku 13200 eurot. Raha kogumiseks käisin suvel Kiili õpilasmalevas, olen pannud kõrvale osa eelmisteks jõuludeks ja sünnipäevakingitu- seks saadud raha ning iga- kuuselt säästan ka oma tasku- rahast.

Olen väga tänulik, kui saa- te mind minu unistuse täitu- misel toetada. Toetada saab nii erasik kui ka ettevõtte. Et- tevõtte saab teha maksuvabalt annetusi kuni 3% ulatuses väljamakstud töötasude sum- mast või kuni 10% ulatuses eelmise majandusaasta kasu- mist. Võimalusel palun tehke ülekanne Teile sobivas sum- mas YFU Eesti MTÜ kontole EE042200221001141378 ja märkige selgitusse minu nimi (Helen Kose).

Lasteaia Vaela maja esimene aastaring

☉ **Kiili Lasteaia Vaela majas on täis saanud esimene aastaring. Uude majja sisseelamise perioodi on mahtunud palju naeru ja mängu, ohtralt õues olemist, veidike nuttu ning loomulikult kohanemist nii üksteise kui ka lasteaiaeluga.**

Evelin Koor,

Vaela maja õppejuht

Nii nagu möödunud aastal, osa- lesime ka sel suvel augustikuus toimunud Kiili kohvikutepäeval. Tõsi, ilm polnud küll kõige lah- kem ja samal ajal Kiili keskuses aset leidnud vahva lasteprog- ramm meelitas osa külastajaid mujale, ent meie ise jäime oma väikese kohvikuga väga rahule. Nii otsustasimegi, et sellest saab meie maja iga-aastane suve- lõpu traditsioon, kuhu ootame kõiki peresid osa saama ja meie hoovis üheskoos mängima ning aega veetma.

Õppeaasta aga algab laste- aias ikka laulu ja mänguga. Ka Vaela majas oleme jõud- nud juba kolmel korral ühiselt trallida: tähistasime tarkuse- päeva, maja esimest sünni- päeva ning sügise algust. Maja galeriis on väljas pere- dega koos loodud sügisnäitus. Praegu käib usin harjutami- ne ja ettevalmistus eesoota-

Fotod: Evelin Koor

Lasteaia Vaela maja sai üheastaseks. Palju õnne!

Kodukohvikute päev augustis.

vaks rattamaratoniks, samal ajal kui mõtted juba lendavad järgmiste rõõmsate tähtpäe- vade ja pidude poole.

Meie maja esimene sünni- päev oli armas ja meelde jääv: koos lauldi, tantsiti, rühmad said kingitusi ning söödi torti

Sügise algus: liikumisõpetaja Gregor Uustalu ja muusikaõpetaja Liina Kukk.

koos sõpradega. Eriti vahvaks tegi päeva see, et iga rühma lapsed valmistasid endale oma tordi – just sellise, mis neile kõige rohkem rõõmu pakkus.

Nii me siin rõõmsalt tegut- seme, mängime, õpime, naera- me, nutame ka vahel, seikleme, naudime ja saame tasapisi suu- remaks – koos laulude, mängu- de, traditsioonide ja sõpradega.

Soovime kaunist sügist ning palju toredaid hetki nii Vaela maja perele kui ka kõigile kodu- dedele üle Kiili valla!

Vahetusõpilasena Jaapanis: üheksa kuud Hiroshimas

©Kiili tütarlaps, Mustamäe Riigigümnaasiumi 11. klassi õpilane Hanna Kose on alates märtsi lõpust YFU vahetusõpilaste programmiga Jaapanis. Tema sihtkohaks sai Hiroshima – linn, mis on ümbritsetud mägedega ja läbipõimunud jõgedega.

Kristi Lehiste,
toimetaja

„Saabusin Jaapanisse imelisel kirsside õitsemise ajal,“ meenutab ta. Esmalt toimus Tokyos mitmepäevane kogunemine, kus vahetusõpilased tutvusid jaapani keele, kultuuri ja üksteisega. Seejärel sõitis igäüks oma vahetuslinna.

Hanna uus kodulinna erineb Eestist nii keskkonna kui ka kliima poolest. Peale võrratu looduse on Hiroshima ka rikka kultuuri ja pika ajalooga linn. „Olen külastanud Hiroshima Rahu Muuseumi ja parki ning õppinud rahu olulisust. Olen käinud ka Miyajimas ja imetlenud Jaapani templeid ning pühamuid,“ kirjeldab Hanna. Umbes maist alates on ilmad seal väga soojad: „Pea iga päev on väljas 30+ kraadi, ning alles septembris hakkas ilm vaikselt jahenema.“

Hanna elab neljaliikmelises vahetusperes: isa, ema, tütar ja vanaema. Vahetusega käib ta koolis samas klassis. „Perele meeldib koos aega veeta õhtusöögilauas vesteldes, ostlemas käies, festivalidel osaledes ja matkamas käies,“ kirjeldab ta. Hannal on oma tuba, mis on euroopaliku mööbliga sisustatud, see tähendab magamiseks on voodi. Jaapanis kasutatakse muidu palju lihtsalt põrandale asetatud madratsil magamist. Mõnes kodus ei ole ka diivanit. „Siin on populaarne elektriga soojendatav vaiba-laadne toode diivani asemel, lihtsalt istud sellel ja kui on soovi, siis köetakse see soojaks,“ räägib Hanna kodustest tingimustest.

Foto: Hanna Kose

Üks tüüpiline argipäev algab Hanna jaoks umbes kella 7.30 paiku hommikusöögiga, kooli läheb ta rattaga 8.15-ks. Lõunasöök on enamasti õpilastel kaasa pakitud, mida süüakse klassiruumides või vahel ka väikeses sööklaruumis. Tunnid lõpevad reeglina nelja paiku, mõni päev on huviringid lisaks. Õhtusöök on kodus kella seitsme või kaheksa ajal. „Hommi- kusöögi teeb igäüks siin peres omale ise, õhtusöögi teeb pere- reema. Mina valin hommiku- söögiks tihti jogurti kröbinat ja meega,“ selgitab Hanna igapäevaelu. Toidulaud on Jaapanis eripalgeline. Hiroshimas süüakse palju mereande ja

köögivilju. „Toidud, mis Eestis tavaliselt menüüs ei olnud, aga on mulle meeldima hakanud, on praetud kana- ja seakõhred, ölis praetud kanahakk, seakõrvad, lehmakeel, *udon* ja *gyoza*,“ loetleb ta. Krevetiroad ei ole aga teed tema südamesse veel leidnud.

Hanna käib Hiroshimas tütarlaste erakoolis, kus on koolivorm kohustuslik. „Tundide pikkus on 45 minutit ja õpe on väga intensiivne. Õpilased toetavad üksteist õppetöös – tihti õpivad koos ja vahetevahel on ka grupitööd,“ kirjeldab ta. Õpilasi on tema klassis 13, mõnes paralleelis aga 20. Õpetajate poole pööratakse enamasti

perekonnanimega, aga mõne õpetaja, näiteks abielupaari, poole on parem selguse mõttes pöörduda eesnimelise. Nime järel lisatakse kindlasti ka positsioon: „õpetaja“. Õppeained on tütarlaste koolis peamiselt samad: „Aga lisaks emakeelele, matemaatikale, keemiale, füüsikale ja teistele tundidele on igapäevaste oskuste omandamiseks kooliprogrammis kodumajanduse tund, kus õmmeldakse, tehakse süüa, õpitakse tootmise kohta,“ räägib Hanna.

Vahetusõpilasena on tema koormus kergem: kodutööd tal ei anta, kuid tundides tuleb aktiivselt osaleda. Lisaks õpi

ta Kumoni programmi kaudu jaapani keelt ning valmistub detsembris toimuvaks keeleksamiks. „Keeleõpe on endiselt üpris raske, kuid tunnen ennast teistega suheldes üha kindlamalt,“ tunnistab ta.

Üks suur erinevus Eesti koolikorralldusega on ka koristamine ja tunni alguses kummardamine. „Eraldi koristajat koolil ei ole – õpilased koristavad koos kogu kooli, tualettidest kuni hoovi puhtaks pühkimiseni,“ selgitab Hanna uskumatuna tunduvat koolikorrallduslikku erinevust. Koristamiseks on eelviimane pikem vahetund. Koristus toimub graafiku alusel, kus on määratud, mida

keegi koristab. Graafik muutub iga kuu. Koristamisel aitavad kaasa ka õpetajad, kuid nemad põhiliselt suunavad ja juhendavad. „Samas parandustööd ja aias taimede hooldust tehakse eraldi töötajate poolt,“ sõnab Hanna.

Kooliellu on ta kuue kuu jooksul hästi sisse elanud, leidnud omale sõpru, kellega koos vaba aega veeta. Ka kooliüritusi toimub rohkelt. „Üsna tihti korraldatakse „Open School“ või „Open Campus“, kus keskkooli õpilased või nende vanemad tulevad kooli uudistama. Lisaks oli septembris kunsti väärtustamise päev, siis me läksime kooliga „Disney On Ice“i vaatama,“ räägib Hanna. Lisaks on ta osalenud erinevatel pidustustel. „Need näevad välja natuke nagu tänavalaadad: pannakse palju müügiputkasid püsti, inimesed kannavad traditsioonilisi suverjideid ja on esinemisi.“

Jaapanis lõpeb kooliaasta umbes aprilli keskel ja peale paarinädalast vaheaega algab uus kooliaasta. Pikim vaheaeg on suvevaheaeg, mis on ühe kuu pikkune. Kas koduigatsust on ka? „Natuke ootan, kuna igatsen oma sõpru ja vahepeal tunnen ennast piiratud kooli ja ühiskonna reeglite tõttu, aga samas ei suuda uskuda, kui kiiresti aeg on lennanud. Sooviksin siin kauem oma praeguste sõpradega aega veeta ning kultuuri kogeda,“ ütleb ta. Hanna naaseb Eestisse jaanuari alguses, kui lõpeb Jaapani talvevaheaeg.

Hanna on tänulik oma vahetusperele, Jaapani kooliperele ja Kiili vallale, kelle tugi võimaldas vahetusaasta unistuse teoks teha. „See õppeaasta on mulle andnud juurde palju iseisvust, avardanud silmaringi ja võimaldanud õppida sügavuti tundma Jaapani kultuuri ja keelt. Loodan, et mul on ka tulevikus kokkupuuteid jaapani keele ja kultuuriga.“

Kiili väarikate ülikool alustas esimest hooaega

Vanavanemate päeval, ühel ilusal septembrikuu päeval kogunesid Kiili Rahvamaja 50+ kogukonnaliikmed, et osa saada esimesest Tartu Ülikooli väarikate ülikooli loengust. See on meie vallas esimene hooaeg, mis pakub täiskasvanud õppijatele võimalust süvendada teadmisi, arendada mõtlemis- ja suhtlemisoskusi ning luua uusi sotsiaalseid kontakte.

Loengutel ja seminaridel käsitletakse silmaringi laiendavaid ja aktuaalseid teemasid, sarnaselt Tartu Ülikooli väarikate ülikooli programmile. Esimeses loengus tutvustas Leelo Tungal kirjanik Ernst Ennot ja mõtiskles emakeelest eesti raamatu aastale kohaselt, pakudes osalejatele võimalust uida mälestuste radadel.

„Mina näiteks ei teadnud kirjaniku õrnast tundemaailmast midagi, kuid läbi Leelo kirjeldatu sain parema arusaamise, miks kirjanik just selli-

Foto: Kristi Lehiste

selt loodust oma luuletustes kirjeldas,“ sõnas üks loengute kuulajatest. Teisele külastajale meeldis väga, et avanes justkui uus maailm, mida loengupidaja tutvustas. „Ja vaimu hoiab ka virge!“ lisas ta.

Õppima on oodatud kõik

avatud mõttemaailmaga huvilised Kiili vallast vanuses 50+. Programmi raames on planeeritud mitmeid loenguid, mis käsitlevad nii kultuuri, kunsti, tervise kui ka teaduse valdkondi. | **Kuldar Pajula,** rahvamaja kunstiline juht

Kooli uue arengukava koostamine

©Kiili Gümnaasiumis on alustatud uue arengukava koostamist. Praegu kehtiv arengukava saab läbi käesoleva aasta lõpuga. Uue arengukava eesmärk aastateks 2026–2030 on sõnastada kooli arengu põhisuunad ja eesmärgid, mis toetavad iga õpilase arengut.

Piret Frey,
Kiili Gümnaasiumi arendus- ja kommunikatsioonijuht

Kiili Gümnaasium on viimase aasta jooksul olnud kaasatud Eesti Hariduse Kvaliteediagentuuri (HAKA) korraldatud üldhariduse kvaliteedihindamise mudeli ja kvaliteedikriteeriumite piloteerimise programmi. Tegemist on kujundava hindamise protsessiga, mille peamised väljundid on kooli tõendus põhine eneseanalüüs ja parentustegevuste kava. Viimane arutatakse läbi koolipidaja ja ekspertidega ümar-

lual. Eneseanalüüs hõlmab kogu eelmise arengukava perioodi (2021–2025) ning katab kooli sisehindamisaruande kohustuse.

Kvaliteedihindamisega alustas koolimeeskond 22. jaanuaril 2025. Töörühma kohtumised toimusid iganädalaselt ning tegevust juhendas HAKA määratud mentor Mait Raava. Lisaks toimusid kord kuus õpetajate ja tugispetsialistide arendusseminarid. Tervikdokumendi täiendamiseks ja läbivaatamiseks kaasati õpetajate juhid, koolipidaja, hoolekogu ning õpilasesindus.

Lõpparuanne ja parentustegevuste kava arutatakse läbi 28. jaanuaril 2026 toimuvatel ümarlauakohtumistel. Saadud järeldused ja kokkulepitud parentustegevused on sisendiks uue arengukava koostamisele.

Soovime arengukava, mis lähtuks tõendatud arengu-

vajadustest ja parimast teaduslikust teadmistest. Eneseanalüüsis selgitasime välja nii kooli tugevused kui ka kitsaskohad, mille baasil selgusid tähtsad parentustegevuste valdkonnad. Uue arengukava koostamiseks on moodustatud koolisisene töörühm ja koostatud ajakava.

Meie eesmärk on panna kokku arengukava, mis oleks põhjalikult läbi arutatud ja ühiselt kokku lepitud. Selle saavutamiseks avaldame koostatava arengukava kooli Drive'is kogu kooliperele hindamiseks ja parentuste soovitamiseks. Lapsevanemad ja hoolekogu liikmed, kes tahaksid osaleda arengukava väljatöötamises ja leiaksid selleks küllaldaselt ajaresurssi, on teretulnud töörühma ühine- ma. Selleks palume kirjutada töörühma koordinaator Elve Kukele (elve.kukk@kiili.edu.ee).

Võimalus tasuta ära anda eterniidijäätmeid

Sel sügisel saavad taas Kiili valla elanikud tasuta ära anda majapidamises tekkinud eterniidijäätmeid.

Üle saab anda ainult asbesti sisaldavaid jäätmeid ja eterniiti, mis tuleb kogumispunkti tuua kokkulepitud ajaks isikliku transpordiga ja vastavasse konteinerisse ise tõsta.

Elanikke ootab kindlal ajal peatuspaigas auto. Palun olla täpsed, sõidugraafik on tihe ja jäätmemasinad ei seisa ettenähtud ajast pikemalt peatuspunktides!

Eterniidijäätmeid võetakse vastu üksnes eraisikutelt.

Jäätmed tuleb isiklikult üle anda, kogumispunktidest neid ladustada ja maha jätta ei tohi.

Kogumisringide ajagraafikud on leitavad ka Kiili valla kodulehelt ja kaardirakendusest Kiili GIS.

NB! Palun ärge reostage

neid paiku muul ajal oma jäätmete, elektroonikaromude ja vanarehvidega – neid vastu ei võeta!

Komplektsed elektri- ja elektroonikaseadmed, nagu külmkapid, pesumasinad, arvutid, tolmuimejad jms, saab tasuta üle anda Pääsküla ja Rahumäe jäätmejaama või Kiili alevi Kurna tee 1a asuvasse kogumiskonteinerisse (end Kiili töökoja värava lähedal). Üleandmiseks tuleb aeg Kiili Vallavalitsuses (tel 6790260, info@kiilivald.ee) eelnevalt kokku leppida.

Kogumisringe korraldab Kiili Vallavalitsus. Töid teostab ohtlike jäätmete käitleja Epler & Lorenz AS. Lisainfo: keskkonnanõunik.

Margit Kuulmann,
keskkonnanõunik

Eterniidijäätmete kogumisring 18. oktoobril 2025

KONTEINERITE ASUKOHAD

KELLAEG

Paekna küla, bussipeatuse juures	9.00–13.00
Luige alevik, Kaare ja Sulevi tänava ristmiku lähedal	9.00–13.00
Kiili alev, katlamaja juures Pargi tänava parklas	13.30–16.30
Luige alevik, Tammetalu ja Mooni tänavate ringteega piirneval tänava ääres	13.30–16.30

Hooldamata hekid takistavad igapäevast liikumist ja talihooldustöid

Kas sinu kinnistul on teeäär- sed hekid ja põõsad püga- tud? Kiili vallavalitsus alus- tab enne talihooldustööde hooaja algust teede ja täna- vate ülevaatust, et tuvastada kohad, kus kinnistu ääres kasvavad puud ja hekid või- vad segada talihooldus- ja muid töid.

Avalikult kasutatavatel teedel peab olema tagatud nii hooldusmasinate kui ka suuremate sõidukite – näi- teks tuletõrje-, prügiveo- ja purgimisautode – vaba lii- kumine. Arvestada tuleb ka jalakäijatega, kel kitsal teel või tänaval liikudes oleks võimalik sõiduki eest kõrva- le astuda.

Kiili valla heakorraeskiri näeb ette, et kinnistuomanik peab kärpima oma kinnis- tu ääres kasvavaid puid ja põõsaid selliselt, et need ei takistaks liiklust, ei piiraks nähtavust teel ega varjaks liikluskorraldusvahendeid. Teeservas kasvavad puud või hekk peavad olema piiratud selliselt, et teekoridor oleks vabalt läbitav, mis tähendab, et puude ja põõsaste oksad ei tohi olla teekatendi ser- vale lähemal kui 1,5 meetrit. Tänavale ja teele ulatuvad

oksad tuleb piirata nii, et kõnnitee või teepeenra ko- hal oleks oksad vähemalt 2,5 meetri ja sõiduteel 4,5 meetri kõrgusel maapinnast. Valla hoolduspartnerid on tihti juhtinud tähelepanu, et hooldamata hekid ja puud takistavad teehooldustööde tegemist. Aastaid pügamata hekk võib muutuda nii laiaks ja kõrgeks, et raskendab lumelükkamist, niitmist, par- kimist või tekitab ohtlikke olukordi ristmikel.

Et neid muresid vältida, soovib vallavalitsus kin- nistuomanikel juba praegu kriitilise pilguga üle vaadata oma kinnistut ümbritsevad puud ja hekid ning vajadusel teha hooldustööd ära enne, kui omavalitsus sekkuma peab. Õigesse kohta istuta- tud ja regulaarselt hoolda- tud hekk pakub rohelust ja silmailu aastakümneteks, ilma et see piiraks turvalist liiklemist, teehooldust või möödujate igapäeva- elu.

Lisainfot teede hoolduse ja heakorra kohta leiab Kiili valla kodulehelt: www.kiili- vald.ee/teed-ja-tanavad/ teede-hooldus-ja-ehitus. | **Sigrid Filjakov,** heakorra järelevalve spetsialist

Keskkonnanädal kutsus märkama ja kaasa lööma

Septembri lõpus toimus Kiili valla keskkonnanädala, mis tõi kokku loodushuvilisi ja pakkus mitmekesist programmi alates teadmiste jagamisest kuni ühis- te matkadeni.

Nädal sai avalöögi 23. sep- tembril Kangru lasteaia, kus toimus infotund võõrliikidest. Saku vallast pärit keskkonna- spetsialist Kerli Laur tutvustas Hispaania teeteo ja teiste võõr- nälkjate määramist ning tõrju- mise võimalusi. Ta jagas koge- musi naabervallast, kus nende tõrjega on tegeletud juba üle viie aasta. Kuulajad said teada, miks need liigid meie loodu- sesse ei sobi ning kuidas nende arvukust vähendada.

Vaela külakojas toimus seemnete õpituba „Kasvata ise seemneid“. Koolitaja Marit Mäesaar avas osalejatele seem- nete maailma, tutvustades nende tekkimist ja kasvatamist ning jagades praktilisi nippe koduaednikele. Lisaks toimus mänguline seemnete tundmi- se osa ning osalejad said soo- vi korral kaasa osta seemneid idandamiseks ja võrsete kasva- tamiseks.

Planeeritud vestlusõhtu Tiit Maraniga lükkus edasi tema haigestumise tõttu, kuid kind- lasti õnnestub meil temaga peagi kohtuda.

Fotojahile „Sügis Kiilis – üks päev, üks hetk“ laekus 40 fotot. Üleskute peale jäädvustada koduvalla sügisesed värvid ja meeleolud saadeti pilte nii loo- madest, putukastest, meie lum- mavast sügisest loodusest, maastikuvaadetest ja ilmastiku-

nähtustest. Fotode vahel selgi- tas žürii välja kolm esikohavää- rilist:

1. koht pilt nr. 29, autor Oli- ver Kruve;
2. koht pilt nr. 30, autor Liis Ambos;
3. koht pilt nr. 21, autor Kris-

tin Saaremts.

Facebookis, Rohelise Kiili kontol selgus ka rahva lemmik, milleks osutus ülekaalukalt Oliver Kruve foto nr 29.

Keskkonnanädala lõpetu- seks oli võimalus osa võtta lau- sa kahest loodusmatkast ko- duvallas. Matkajuhid Anett ja Andro viisid huvilised Sõmeru küla metsadesse kaheks tun- niks matkaringile, mille lõpe- tas ühine lõkketoitude valmis- tamine. „Rabäärtpidi“ matkal, mida juhatas Sirle Puusta, said osalejad nautida sügise Vaela raba vaikust ja loo- duse ilu. Keskkonnanädalat korraldas Roheline Kiili He- ret Annuse eestvedamisel.

| **Kristi Lehiste**

PILTUUDIS

Fototabamus Nabala kandis

„Hommikul tööle sõites nägin eemalt, et kaks „kassi“ istuvad tee ääres. Arvestades, kui kaugel neid nägin, siis taipasin, et kassi

jaoks on nad liiga suured. Võtsin hoo maha, ei tahtnud neid eh- matada. Nad istusid päris julgelt edasi, sain aru, et tegemist on il-

vestega. Olin umbes 30 m kaugu- sel, võtsin telefoni välja ja jõud- sin pildid tehtud. Kui auto ukse lahti tegin, siis lipsasid nad juba

puude vahele. Selline kogemus oli esmakordne, kuna pole varem vabas looduses ilveseid näinud.“
– Kristjan Pentsop

KIILI VALD

Puulehtede ja okste äraandmine

Telli kinnistult ära vedu Eesti Keskkonnateenustelt:

- 0,05 eurot/kord

Veo tellimiseks kirjuta:

- info@keskkonnateenused.ee

Anna ära puulehed ja oksad

Lehtede ja okste äraandmine oma kinnistult on 0,05 eurot. Veoringi toimuvad kuni 30. no- vembrini. Teenuse tellimiseks palume saata e-kiri aadressile info@keskkonnateenused.ee

Äraantavad lehed ja oksad peavad olema pakitud läbi- paistvatesse kilekottidesse, mis on pealt suletud ning si- saldama üksnes haljastusjää- tmeid. Kilekotid tuleb paigu- tada vedajaga kokkulepitud asukohta, näiteks olmejäät-

mete konteinerite vahetus- se lähedusse. Koti suurus on maksimaalselt 150 l ja täituvus sellisel määral, et seda oleks võimalik purunemata jäätme- veokisse tõsta. Aia- ja haljas- tusjäätmete maksimaalne ko- gus ühel veokorral jäätmeval- daja kohta on 20 kotti. Juhul, kui haljastusjäätmete kott sisaldab visuaalsel hinnan- gul sobimatuid esemeid, jätab vedaja jäätmekoti kinnistule.

| **Kiili Leht**

Pilguheit vanemaealiste nõukogu aastale

☺ **Kiili vanemaealiste nõukogu asutati 7. novembril 2024. aastal eesmärgiga esindada valla vanemaealiste huve, tutvustada vanemaealiste ideid, teha ettepanekuid nii valla-valitsusele kui ka valla allasutustele ja vallas tegutsevatele ettevõtetele ning koostöös leida lahendusi erinevates eluvaldkondades.**

**Monika Vahtramäe,
Mari Hinnov,**

Kiili vanemaealiste nõukogu

Foto: Kristi Lehiste

Soovime, et Kiili vallas tunneksid ennast hästi kõik, olenemata vanusest. Vanemaealiste nõukogu koguneb kord kuus septembrist maini ning koosolekud protokollitakse. Protokollidega saab tutvuda aadressil www.kiilivald.ee/vanemaealiste-noukogu.

Põhimääruse alusel võib nõukogus olla kuni 13 liiget, praegu on meid 9. Osalemine nõukogu töös on vabatahtlik. Sisulist tööd oleme teinud alates selle aasta algusest. Jaanuaris tutvustasid Heret Annus ja Ann Vahtramäe Nelja Valla Kogu „Sotsiaalse kaitse suuren-

damine“ meetme raames rahastatud projekte „Elatud aastate glamuur: Kiili portreed“, „Terves kehas terve vaim“ ning „Kuidas leida rõõmu igas päevas?“. Koosolekul kinnitati nõukogu põhimäärus.

Veebruaris tegelesime administratiivsete küsimustega ning koostasime vanemaealiste (55+) heaolu ja võimalusi kaardistava küsitluse, mis ilmus märtsi Kiili Lehes ning sotsiaalmeedias.

Märtsis käis meil külas Kuldar Pajula rääkimas Väärikate Ülikooli programmist ning mais esitasime oma ettepane-

kud Väärikate Ülikooli loengute teemadeks. Tutvustime Kiili vanemaealiste heaolu elektroonilise küsitluse vahetokkuvõttega.

Aprillis analüüsisime küsitluse vastuseid. Kokkuvõtte küsitluse tulemustest ilmus mai Kiili Lehes.

Mais vastasid taristunõunik Kadre Rumm ja vallavanem Aimur Liiva vanemaealiste nõukogu küsitlusest kerkinud küsimustele kergliiklusteede, nende hoolduse ja puhkekohtade kohta. Saime ülevaate kergliiklusteede tulevikuvaadetest. Edastasime ettepanekud täien-

davate puhkekohtade rajamiseks kergliiklusteedel.

Septembris koostasime tööplaani käesoleva aasta lõpuni. Kavas on avaldada Kiili Lehes rubriik „Vanemaealiste nõukogu küsib – vallaametnik vastab“.

Perioodil 2025/26 jätkame tööd nii enda kui ka Kiili valla vanemaealiste (55+) elanike seas läbiviidud küsitluse tulemusel selgunud soovide, mõtete ja ettepanekutega ning tegeleme ka ilmnunud probleemide ja kitsaskohtadega, näiteks vanemaealiste sportimisvõimalused ja hooldekodu puudumine. Planeeritud on kohtumised raamatukogu direktori, päevakeskuse juhendaja, valla spordijuhi ja vallavanemaga ning veel palju muudki.

Nõukogusse mahub veel 4 uut liiget, seega hea noor, kesk- või vanemaealine, kui oled huvitatud nõukogu tegemistest, soovid panustada meie valla vanemaealiste tuleviku ning osaleda nõukogu töös, siis võta ühendust telefonil 5664 7680 (Peeter Pohlalalu) või saada e-kiri kiili.vanemaealised@gmail.com.

Sõmeru küla lipupäevakontsert

Sõmerus on igal sügisel oma lipupäev, mille suhtes me ei kaota lootust, et see ühel hetkel ka riiklike tähtpäevade loetelusse jõuab.

Lipupäev sai alguse meie esimesest kogunemisest ühis-tegevuse raames 08.09.2013. Esialgu oli lipupäev alati 8. septembril. Aastal 2017 muutsime selle liikuvaks pühaks ehk lipud heisatakse septembri teisel laupäeval. Millega seda päeva tähistatakse? Igaüks võib minna külla oma heale naabrile. Aga võib ka valida variandi, et küllaminekut ei toimu ja lihtsalt tuntakse end oma kodudes hästi.

Viimastel aastatel oleme Sõmeru lipupäeva tähistanud kontserdiga – küll Sarapiku välilaval, küll Trio (täna-seks Wenne) pubis. Käesoleval aastal otsustasime teha teisiti ja korraldasime Jaapani stiilis karaoke. Soojenduseks tegid mõned toredad lood Ervin ja Mikk Bernhardt, Ervin kirjutas valmis ja miniansambel esitas ka Sõmeru küla regihümni.

Kas teate, mis on karaoke? Karaoke (jaapani keeles tu-

letis sõnadest kara „tühi“ ja okesutora „orkester“) on meelelahutusvorm, milles inimesed laulavad seltskonna ees mikrofoni tuntud laule, taustaks ilma vokaalita salvestatud fonogramm ja ekraanil nähtavad laulusõnad. Jaapani stiilis karaoke jaoks on vaja mitut mikrofoni, et kõik saaksid korraga laulda, tantsida, kaasa elada. Keegi ei ole üksinda laval ja ei tunne piinlikkust, kui viis või rütm välja ei tule. Kõik on korraga hoos ning tulemus on väga lõbus. Perenaiste tehtud sööki-jooki sai nauditud „võikupausi“ ajal ja pidu kestis järgmisessa päeva. | **Katrin Martinson, MTÜ Sõmerlased**

Jalgrattamatk tõi kokku üle 60 rattasõbra

☺ **Septembri keskpaigas toimus rattamatk „Kiili vānt“ tõi kokku üle poolesaja osalise ning ühendas endas nii sportlikku rattasõitu kui ka kohalike kogukondade ja põnevate peatuspaikade külastamist.**

Kristi Lehiste

Sõit algas stardipunktist, Kiili Gümnaasiumi eest ennelõunal. Korraldajate mure, et äkki ei tule hallivõitu ilma tõttu rahvas kohale, võis aga julgelt kõrvale heita – ei ole halba ilma, on vale riietus

Ligi 22 km pikkuse rattamatka tegid vapralt kaasa ka lapsed, kellest noorim olid 5-aastane. Ühtse grupina rahulikult tempos liiguti kõigepealt Sausti mõisa, mis oligi matka esimene peatuspaik. Mõisahärra Hardi Mets ootas lahkelt väravas ning tervitas rattasõpru. Eksklusiivse mõisatuuri järel liiguti edasi Luigele, kus kohalik külaselts lahkelt joo-gipoolisega kostitas. Peatuspaigas pakkus põnevust Luige-tee-maline mälumäng ning kõige rohkem kohalikke fakte teadnud võitjad Heli ja Heret said ka auhinnad. Edasi suunduti Uuesalu ja Kangru piirile, kus toimus jalgrattamatka peasündmus – avati Rae ja Kiili valla vaheline piiripost. Traditsiooniliselt kaasame jalgrattamatkale naabervaldasid. Kui eelmisel aastal avasime piiriposti Saku vallaga Sausti-nõmmes, siis sedakorda kohutime Rae vallaga. Nagu Rae abivallavanem Bärbel Salumäe sõnas, siis piir ei ole see, mis meid lahutab, vaid mis tuletab meelde, et oleme ühenduses ja vastastikkülas. Esinesid rahvatantsijad Kangru Kiired.

Peale piiriposti avamist sõidet edasi naabervaldas külla Kurna külale. Sealne emeriit-

Fotod: Kristi Lehiste

külavanem Aivar Aasamäe ja küla kultuuriminister Kadri võtsid meid soojalt vastu. Kadri paljastas, et eelmisel päeva kutsuti küla grupivestluses üles külarahvast vaatama, kuidas „60 kiilakat külastab Kurna küla“, kuid nagu kohapeal sel-

gus, oli tegu siiski väikese kirjaveaga.

Finišis, tagasi kooli ees ootas sõitjaid soe supp ja pirukas. Rattamatkalisi võttis vastu koolipoiste esinemine laulu ja karmoškamänguga. Üritus toimus Euroopa liikuvusnädala raames.

Fotod: Kristi Lehiste

Hauakivi taasavamine Paul Johannes ja Aline Rassi kalmul

Oktoobri esimesel päeval, sobilikult rahvusvahelisel muusikapäeval ja õpetajate päeva eel, taasavati Jüri kalmistul hauakivi pikaaegsete Lehmja ja Sausti koolijuhide ja õpetajate Aline ja Paul Johannes Rassi kalmul. Kohal oli tosin inimest, nende hulgas Pauli ja Aline lähedased. Kivi taas-

tamisel oli eestvedajaks MTÜ Ajategu ning taastamist toetasid Kiili ja Rae vald. | **Kiili Leht**

Paul Johannes Rass
17.05.1892 – 05.11.1985
Aline Rass
09.09.1903 – 14.10.1950

Lisette Annion toob karate-õppesse värsket lähenemist

☉ Tänapäeva lapsed vajavad rohkemat kui pelgalt reeglite pähe õppimist ja mehaanilist liikumist – just sellele usku-musele toetub Audentese Spordigümnaasiumis õppiv Lisette Annion, kes alustab sel sügisel oma karatetreeneri teekonda Kiili Gümnaasiumis. Noore treeneri eesmärk on viia lastele mõeldud karateõppe uuele tasemele, kasutades meetoodikat, mis ühendab kehalise treeningu ja vaimse arengu mängulise õppimisega.

Raoul Annion

Kaks aastat järjest Eesti Karate Föderatsiooni poolt parimaks karatekaks neidude seas tunnustatud Lisette on tänaseks juba seitsmekordne Eesti meister, Põhjamaade meistrivõistluste hõbe ja tal on veel kuhjaga medaleid. Kuigi hetkel veel tegevspordilaseks kuuludes Eesti Karate Rahvuskondadesse ja Team Estoniasse, otsustas ta, et soovib panustada tagasi kogukonda ning pakkuda noortele seda, mida ise trennis saalis koges – enesekindlust, distsipliini ja rõõmu liikumisest. Lisette soovib alustada sellega just Kiilis, kus ise sündinud ja üles kasvanud.

„Lapsed õpivad kõige paremini siis, kui nad ei karda eksida,“ ütleb Lisette. „Minu meetoodika keskendub positiivsele tagasisidele, loovusele ja koostööle. Me ei karju ega käsi, vaid mõtleme koos, miks ja kuidas midagi teha.“

Lisette Annion (sinise särgiga) võitis FU18 vanuseklassis kuni 53 kg III koha septembri alguses Lätis toimunud karateturniiril Daedo Kmasterly. Kokku oli tulnud kümne riigi sportlased.

Lisette kasutab treeningutes lisaks klassikalistele tehnikatele ka rollimänge, visuaalseid abivahendeid ja lühikesi arutelusid. Tema sõnul aitab see lastel paremini mõista karatede kui elustiili, mitte pelgalt sporti. Lapsed õpivad oma emotsioone juhtima, teisi austama ja püsi-keskendununa ka väljaspool treeningusaali.

Selline uus lähenemine on juba palvinud lastevanemate tähelepanu paljudes juhtivates karate riikides. „Olen oma silmaga näinud, et lapsed ootavad trenni nagu pidupäeva,“ ütleb Lisette.

Lisette usub, et tema noor vanus on pigem eelis kui takistus:

„Ma tean, mida lapsed tunnevad, sest olin ise nende seas mitte nii väga ammu. See aitab mul paremini suhestuda ja õpetada viisil, mis neile päriselt korda läheb.“

Kui Lisetel jagub pühendumust ja kirge, ei jää see uus meetoodika vaid ühe hooaja nähtuseks – võib-olla on tegemist hoopis tuleviku karateõppe algusega Eestis.

Veel on mõned vabad kohad Lisette grupis.

Info ja registreerimine:
info@ajakihid.ee
tel 5800 9941
Raoul Annion

Kiilist maailma – Tai poksi noorte maailmameister on Daniel Taal

Septembri keskpaigas toimusid Abu Dhabi IFMA Youth 2025 noorte maailmameistrivõistlustel Muay Thai's ehk Tai poksis. Eesti noorsportlased naasid sealt särava saavutusega: meie vallast pärit Daniel Taal (13) krooniti maailmameistriks ning Sanders Englund (16) tõi koju pronksmedali.

Daniel Taal – uus noorte maailmameister Tai poksis

Danieli tee tiitlini ei olnud sugugi lihtne. Poolfinaalis tuli tal vastamisi minna araablasega, kes oli aasta varem maailmameistriks kroonitud, ning finaalis seisis ees tugev vastane Venemaalt. „See oli väga hea tunne. Olin õnnelik, et suutsin võita ja Eestit esindada. Mitte ükski matš ei tulnud kergelt – igal korral pidin endast maksimumi andma,“ rääkis Daniel pärast finaali.

Danieli juhendaja on spordiklubi Garant treener Daniil Sapljoshin, keda noor tšempion väga kõrgelt hindab. Samuti peab Daniel hindamatuks isa tuge ja nõu, mis on aidanud igat võistlust analüüsida. Treeningud on intensiivsed: tavaliselt neli korda nädalas, igal korral ligi 2,5 tundi, sageli hilisõhtul koos täiskasvanutega nii, et koju jõuab vahetult enne südaööd. Enne suurvõistlusi lisanduvad laagrid ja mitmekordsed päevased treeningud.

Daniel Taal (vasakul punases), noorte maailmameister Tai poksis.

Daniel on Muay Thai'ga tegelema juba seitsmendat aastat, alustades kõigest kuueselt. Tema senine medalisaak on muljetavaldav: mitmekordne Eesti meister, 2023. aasta EM-i hõbe, 2023 ja 2024 IFMA maailmameistrivõistluste pronks ning nüüd – 2025. aasta noorte maailmameister.

Sanders Englund – pronks ja hindamatu kogemus

Samas võistlussarjas teenis suurepärast tulemust ka Kiili valla noormees Sanders Englund, kes võitis omavanuseklassis (16–17a, -86 kg) pronksmedali ning oli ainus Euroopa esindaja selles kaalukategoorias. Sanders on tegelema Tai poksi neli aastat, kuid tõsisemalt pühendunud neist kaks viimast. Seda enam märkimisväärt on saavutatud tulemus. „Tunnen, et olen MM-iks oma parimas vormis – see

Sanders Englund Tai poksi noorte maailmameistrivõistluste pronks.

kogemus andis mulle kindluse, et järgmisel korral tulen tagasi veel targema ja tugevamana,“ ütles Sanders. Sanders avaldab suurt tänu oma treenerile Markus Soomile, kes on teda järjepidevalt juhendanud ja toetanud: „Samas ma poleks nii kaugele jõudnud ilma iseenda tugeva tahte ja distsipliinita.“

Englund on kahekordne Eesti meister taipoksis (k.a täiskasvanute kategoorias), Läti meister kikkpoksis ning on võitnud erinevaid rahvusvahelisi matše, nagu The League ja The Clash.

Uhus tervele vallale

Danieli ja Sandersi tulemused tõestavad, et ka väikesest vallast võivad sirguda maailma tasemel sportlased.

Palju õnne, Daniel ja Sanders! Te olete meie valla uhkus ja paljudele noortele eeskujuks! | Kristi Lehist

Käivitus uus liikumissari „Luige sörk“

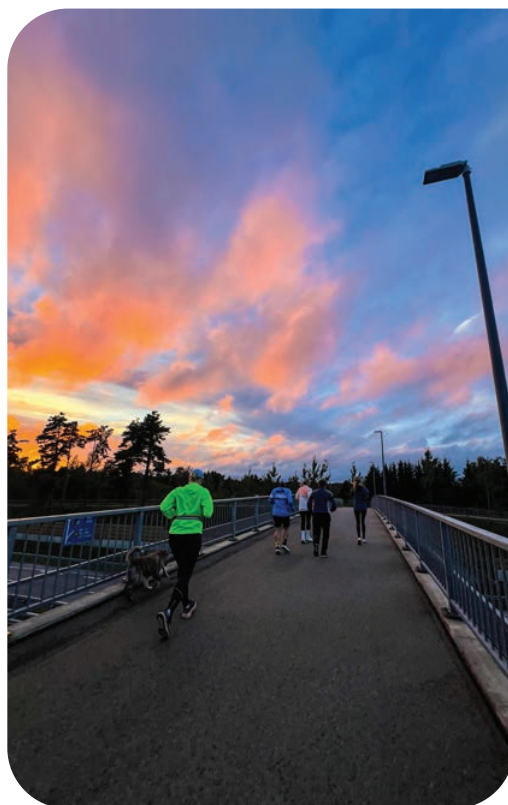
Septembris startis Luigel kogukondlik liikumissari „Luige sörk“, mis kutsub igal teisipäeva õhtul huvilisi värskes õhus ühiselt liikuma.

Küsisime „Luige sörgi“ algatajalt Anna-Liisa Kärsonilt, kust mõte tuli. Anna-Liisa on ise spordi- ja treeneritautaga, kellele meeldib liikuda,

aga teha seda kellegagi koos. „Otsisin väljundit just Luigel ja kuna üle Eesti on selline sörgiklubide liikumine popp, siis mõtlesingi, et tuleb ise ära teha,“ räägib ta. Tegemist ei ole jooksutrenniga, vaid rahulikus tempos sörkimise või koosliikumise, kus tempost olulisem on ühine liikumis-

rõõm.

Liituda võivad kõik, ka rataga saatjad on oodatud. Sörk toimub Luigel igal teisipäeval kell 19:01, startides Põllu 8a promenaadi platsilt. Distsants on 4–5 kilomeetrit ning liigutakse iga ilmaga. Vaata infot Instagrami kontolt @luigesork. | Kiili Leht

Luigel avati uus padelikeskus

☉ Septembris avatud Padel+ Eventus keskus Luigel toob populaarse reketiala ka Luige ja Kangru elanikele lähemale. Padelil näol on tegemist lihtsa ja kiiresti omandatava spordialaga, mille eripäraks on väike väljak ja mänguseinad, mis muudavad selle tempokaks ja seltskondlikuks.

Kristi Lehist

„Padelit saab mängima hakata kohe, ilma suurema eelneva kogemusega. Piisab, kui tulla sõprade või perega väljakule – mäng tekib juba esimesest korrast,“ selgitab Padel+ Eventus tegevjuht Ainar Levandi. Vajalik varustus on kohapeal laenutatav ning huvilistel on võimalik kasutada ka pallimasinat individuaalseks harjutamiseks. Padeli mängitakse üldjoones neljakesi, aga on võimalik ka kahekesi mängida. „Mängukaaslaste leidmiseks ulatame abikäe kõigile, kes seda soovivad. Aitame sarnase mängutasemega huvilistel partnerid leida,“ julgustab Levandi mängusooviga spordihuvilisi.

Treeneriga alustamine ei ole kohustuslik, kuid kiirendab arengut ja aitab vigastusi ennetada. „Treener tutvustab lööke, aitab mängu paremini mõista ning paneb paika alused, millele edaspidi toetuda,“ lisab keskuse juht. Algajatele ja edasijõudnutele pakutakse nii grupi- kui individuaaltreeninguid.

Padel+ Eventus tegevjuht Ainar Levandi keskuse võimalusi tutvustamas.

Padel+ Eventus keskuses tegeleb Padel+ Akadeemia, kus treenivad ka Eesti edukaimad noormängijad. Lastele ja noortele on loodud eraldi treeningkavad, mille on koostanud peatreener Arnau Vidal. „Meie noored on juba aastaid esindanud Eestit rahvusvahelistel võistlustel,“ märgib keskus. Lastele ja noortele on iganädalaselt grupitreeninguid ja kokku on võimalik leppida ka eratreeningud.

Täiskasvanutele pakutakse iganädalasi treeninggruppe erinevatele tasemetele ning regulaarselt hakkavad toimuma ka turniirid. Läbi rakenduse Playtomic saab registreeruda treeningutele ja võistlustele.

Luige padelikeskuses on neli väljakut, sealhulgas üks väljak jooksualaga peaväljak. Külas-

tajate käsutuses on kaasaegsed riietus- ja pesemisruumid, saunad ning pere pisematele mõeldud valveta mängutuba. Teisel korrusel asub lounge koos baari ja suurte ekraanidega, kust avaneb hea vaade väljakutele. Samuti on avatud padelivarustuse pood.

Keskuses on sisekliima ja hutussüsteemiga reguleeritav, mis võimaldab mängida igal aastaajal. Treeningu hind täiskasvanutele on keskmiselt 35–40 eurot seansi kohta, laste treeningute hinnakiri on eraldi välja toodud.

Padel+ Eventus ootab kõiki huvilisi sõltumata vanusest ja mängukogemusest. Kogu info klubi treeningute, klubiliikmelisuse ja teiste keskuste kohta leiab www.padelplus.ee.

Võõrnälkjate tõrjega on vaja jätkata ka sügisel

Kuigi sügiseseid ilmad on veidi jahedamad, pole veel õige aeg võõrnälkjate – Hispaania teeteo ja mustpeanälkja – tõrjet lõpetada. Nälkjad toimetavad ka sügisel, kuni ilmad pole veel külmaks läinud.

Pehme ja niiske ilmaga võivad nälkjad muneda hilis-sügiseni. Hispaania teetigu paigutab munad väikeste kobaratena näiteks kõdukihi alla, lehe- või kompostihunnikusse, kasvuhoone serva alla. Mustpeanälkjas muneb lehtede alla, lehehunnikutesse, aga ka mulla pindmisse kihti.

Kui ilm läheb külmemaks, otsivad nälkjad varjulisi, külma eest kaitstud talvitumiskohti: näiteks komposti-, lehe- ja oksahunnikud, vihmaussikäigud või mitmesugused praod pinnases, ehitiste servaalused. Mida varem lumi maha sajab, lumerohkem ja pehmem on talv ning mida kauem lumikate

Foto: Maris Sepp

maapinnal püsib, seda paremad tingimused on võõrnälkjatel talve üleelamiseks. Mõlemad liigid taluvad ka väikest külma (kuni –2 kraadi). Külma taluvad paremini just noored isendid ja munad. Täiskasvanud nälkjad, kes on munenud, hooaja lõpus enamasti surevad.

Soovitused sügisesteks tegevusteks:

Korja ja surma jätkuvalt nii

Hispaania teetigusid kui ka mustpeanälkjaid. Kogutud isendid surma nn kiire surmamise põhimõttel, näiteks nälkjat pooleks lõigates või kogutud nälkjatele keevat vett peale valades. Surnud nälkjad mata labidasügavusele maha.

Teine võimalus on tuua surnud (!) nälkjad kinnises kilekotis (mitte mustas prügikotis) spetsiaalsesse nälkjate kogumiskonteinerisse vallas. Veen-du eelnevalt, et kõik isendid on surnud!

Konteinerite asukohad:

- Kiili alev, Kurna tee 1a – Kurna tee alguse avalik pakendi-plats (Maxima taga);
- Vaela küla, Väljamäe tee T1 – Väljamäe tee avalik pakendi-plats (alajaama kõrval väljamäe tee 1 kõrval);
- Luige alevik, Meremehe tänav T1 – Meremehe avalik pakendi-plats;
- Kangru alevik, Kullerku-

pu tn 1a – avalik pakendi-plats Kullerkupu tn ja Kasteheina tn nurgal;

• Kangru alevik, Tamme-Kangru tee T10 ja Kangro tee (kergliiklustee) ristumiskoht.

Kiili vallas võib surnud nälkjaid panna kilekotiga ka korraldatud jäätmeveo biolagunevate jäätmete konteineritesse, AS Keskkonnateenused võtavad need vastu, need viiakse biogaasijaama ümbertöötlemiseks.

Kindlasti korja kokku tigude munakogumid ja vala keeva veega üle või suru katki. Teo-munad tunned ära selle järgi, et need on valkjad, klaasjalt läbipaistvad. Edasi käitu nagu surmatud isenditega.

Nälkjad otsivad munemiseks ja varjumiseks niisket kohta: hoia puhmiku- ja põõsaalused, erinevad piirded, seinääred hooldatuna; lõika koltunud püsigutevarred madalalt ära;

kompostihunniku olemasolul kaeva see läbi; kontrolli perioodiliselt üle lillepotid, taimekastid, erinevad alused.

Abi võib olla looduslike vaenlaste aeda meelitamisel – erinevad linnud, mardikad, siilid, pardid – kõik võivad süüa võõrnälkjate mune ja noori isendeid.

Mingil juhul ei või puulehti, õunu, taimevarsi jm aiapäätmeid viia loodusesse, kuna nii käitudes hoopis levitaksid võõrnälkjaid edasi! Komposti aiapäätmed oma aias või kasuta kohaliku omavalituse poolt ette nähtud lahendusi, sh biojätmete konteinereid.

Peenarde ümber võib rajada liivast, kruusast, munakoorest, kohvipaksust, saepurust, tuhast kuivi või teravaid kaitseribasid – nälkjad ei taha sellisel pinnal liikuda. Selle mõju võib olla lühiajaline, mistõttu tuleks neid uuendada.

Uusi taimi koju tuues tee neile hoolikas kontroll, istikute mullapall istuta sügavale ja tihenda mullaga, võimalusel hoia taimepotti läbipaistvas kilekotis mitu nädalat nn karantiinis.

Kui su aias elavad võõrnälkjad, ära jaga oma aiataimi või kompostmulda teistele ning puhasta regulaarselt oma tööriistu ja tehnikat.

Suhtle kindlasti naabritega, et ka nemad tõrjuksid võõrnälkjaid.

Võõrnälkjaid võime levitada ka täiesti juhuslikult sõidukite ja muu tehnikaga, ka kütetepuudega – kõige abil, kuhu nälkjad või nende munad võivad kinnituda. Seega, alati kui leiad kasvõi ühe võõrnälkja, suure või väikese, tuleb ta kiirelt hukata!

Teata võõrnälkja leiust teokaardi vahendusel: teokaart. keskkonnaamet.ee | **Allikas: Keskkonnaamet**

Ohuolukorras loeb iga sekund: varju seal, kus oled!

☉ **Sõda Ukrainas, droonid Euroopas ja muutunud julgeolekuolukord on pannud ühiskonda rohkem mõtlema oma turvalisusele ning tõstatanud küsimuse, kui valmis me kriisideks oleme. Eesti on turvaline ja kaitstud riik. Ent kindlustunnet kasvatab ka teadmine, et kui olukord seda nõuab, siis oskame õigesti tegutseda.**

Oskar Lepik, Päästeamet

Sel aastal on Päästeametil oktoobris, elanikkonnakaitse kuul fookuses varjumine ja ohuteavitus. Pealtnäha tundub see enesestmõistetava teemana, ent Eesti inimesed ei kipu ohuolukorras sugugi ühtmoodi käituma. Kui aega on vähe ning ohus on elu või tervis (nt suurõnnetus ohtlike kemikaalidega, plahvatus, sõjaline rünnak või muu ootamatu olukord), võib viivitamine aga maksta elu.

Hiljuti viidi Eesti inimeste seas läbi uuring, milles küsiti inimeste käitumise kohta ohusireeni kuuldes. Vaid 34% küsitletuist vastas, et nad varjuks kohe lähimasse siseruumi ja otsiks seejärel lisainfot – just nii nagu kriisiolukorras tegutseda peab! Ülejäänud võivad aga end pahaaimamatult ohtu seada: osa otsiks esmalt infot, osa lah-

kuks asukoha hoonest, et minna avalikku varjumiskohta ja osa ei teeks üldse midagi.

Iga sekund loeb!

Kampaaniaga „Varjumiseks on 3 minutit – kuhu jõuad sina?“ pannakse inimestele südamele, et varjumine peab toimuma kiiresti. Reaalses ohuolukorras võib aega varjumiseks olla isegi vähem. Kampaanias kasutusel olev ajaline mõõde aitab paremini mõista, et ohu korral ei ole aega otsida ideaalset lahendust, vaid tegutseda tuleb kohe. Ohuolukorras loeb iga sekund.

Varjumine pole keeruline, kuid see peab toimuma väga kiiresti. Kui kuuled sireene või oled saanud riigilt läbi EE-ALARMi korralduse varjuda, ära ignoreeri ohtu ning varju kohe! Püsi turvalises kohas, kuni tuleb teadaanne ohu möödumisest.

Iga varje loeb!

Ohu korral ära kuluta aega spetsiaalse varjumiskoha otsimisele. Parim varjumiskoht on tegelikult seal, kus sa parasjagu oled. Kui oled hoones, jää sinna. Avalik varjumiskoht võib jääda sinu asukohast liiga kaugele. Tegelikult ongi avalik varjumiskoht mõeldud sõjaolukorras neile, kes viibivad ohuhetkel linna-

naval. Kui oled kodus, tööl või poes, siis tuleb varjuda samas hoones. Leia ruum, mis on madalal korrusel, tugevate seintega ja ilma akendeta. Jäta meelde – sinu ja õue vahel peab olema vähemalt kaks seina. Nii kaitsevad end lööklaine purustuste, suitse, lenduvate esemete ja kildude eest. See on lihtne ja hea viis end kaitsta.

Kui oled õues ja ühtegi siseruumi läheduses pole, siis plahvatusohu korral ära jää lageda taeva alla seisma. Parim viis end sel hetkel kaitsta on heita pikali maalohku või kraavi ning katta pea kätega. Kõige ohtlikum on jääda püsti ja nähtavaks. Varjumine tähendab, et sa vähendad oma haavatavust – iga takistus sinu ja ohu vahel võib päästa sind rasketest vigastustest.

Me ei pane suitsuandurit lakke, sest ootame tulekahju. Me teeme seda, et olla valmis end õigel ajal päästma. Samamoodi peame mõtlema ka varjumisele. Kui teame, kuidas ohuolukorras tegutseda, siis suudame paremini kaitsta ka ennast ja oma lähedasi. Teadmised ja oskused on osa meie kindlustundest.

Täpsemaid juhiseid, kuidas varjuda ning selleks valmistuda, vaata veebilehelt www.olevalmis.ee.

Kui looduses karu tahad näha, siis mine Rumeeniasse

☉ **Juulis osales kolm Kiili Gümnaasiumi riigikaitse-suuna õpilast – Henri Säck, Carl-Joosep Žuranjuk ja Helena Vain – esmakordselt rahvusvahelises suvekoolis Rumeenias Diham Military Cabin'is.**

Henri Säck ja Carl-Joosep Žuranjuk
12.R õpilased
Eve Nõmmik
riigikaitse-suuna koordinaator

Õpilasi saatis riigikaitseõpetaja Kristo Pals. Kursust korraldas Euroopa Militaargümnaasiumite Ühendus koostöös kohaliku 21. mäkipataljoniga. Tegemist oli rahvusvahelise kogunemisega, kus osalesid õpilased mitmest Euroopa riigist: Hollandist, Rumeeniast, Belgiast, Lätist, Ukrainast ja Eestist. Kursuse eesmärk oli arendada õpilaste üldisi militaaruskusi, täiendada inglise keele oskust sõjalises keskkonnas, tugevdada sotsiaalseid oskusi ning arendada kultuuride vahelist pädevust.

Tegevuste hulka kuulusid osalevate koolide tutvustused, 16 km pikkune matk mägedes Maläiești hütini, teoreetilised tunnid püüniste ja varjualuste kohta, praktiline varjualuse ehitamine, metsikus looduses ellujäämise põhitõed, tehniliste ja relvasüsteemide tutvustus, troop leading procedures (TPL) ning kultuuriväärtuslikud õppereisid lähedal asuvasse lossidesse. Samuti toimusid mägedes treeningud ja vähendatud mõõtkavas mägironimine.

Enne kursuse algust tundis Henri põnevust ja väikest ärevust, sest oli uues keskkonnas ja sõjaline kord oli harjumatu. Kohe kursuse alguses said noored end proovile panna. Henri meenutab: „Varjualuse ehitamisel sain olla tiimijuh ja olin ülimalt rahulolev, kui koostöö hakkas su-

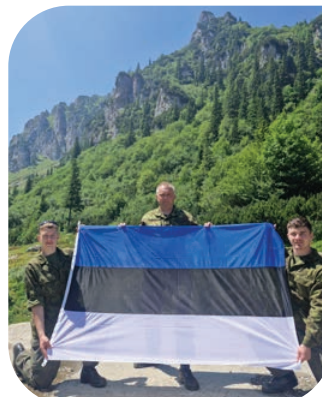
Fotod: erakogu

Eesti esindus 21. mäkipataljoni uhke vapi taustal vasakult: riigikaitseõpetaja Kristo Pals, õpilased Henri Säck, Helena Vain ja Carl-Joosep Žuranjuk.

juma.“ Pikk mägitask oli kogemus omaette ning Carl-Joosepi sõnul oli see tagantjärele kaardilt vaadates pigem 30 km pikkune ja kogenud kaitseväelastelegi katsumus. Poiste sõnul aitas piltilus ümbrus katsumusest üle olla. Henri sõnul saab laagrikogemust positiivseks pidada: „Kõik tegevused olid praktilise väljundiga – õppisin teooriat ja sain seda kohe rakendada.“ Helena jaoks oli mägironimine kindlasti selline kogemus, mida mujalt ei saa. „Ronisime kahel erineval raskusastmel ja panin edaspidiseks kõrva taha, et jalgade jõud on olulisem kui käte jõud,“ meenutab ta. Suhtluskogemus oli samuti Helena jaoks intensiivne – ta oli ainuke Eestist tüdruk ja ega tal muud üle ei jäänud, kui kohe sõprussuhteid sõlmima hakata. „Ebaeestlaslik, aga tehtavi!“ kiidab Helena.

Noortel oli võimalus enne kojuõitu ka Bukarestis ringi vaadata ja külastada Rumeenia parlamendihoonet, mis on väidetavalt maailma raskeim ehitis.

Riigikaitse-suuna koordinaatori Eve Nõmmiku sõnul on rahvusvaheline riigikaitsekursumus õpilaste jaoks erakordne kogemus. „See andis teadmisi ja oskusi, mida ei saa klassiruu-

Eesti lipp Rumeenia mägede taustal.

mis, vaid tuleb kogeda päriselus – mägedes matkates, varjualust ehitades või teisi raskustes toetades,“ sõnab ta. Kursus tõi õpilased kokku teiste Euroopa koolide õpilastega, avardades silmaringi ja kasvatades meeskonnavaimu.

Küsite nüüd, et kuhu karu jäi? Tõepoolest, kuna 21. mäkipataljon paikneb kõrgel mägedes keset metsikut loodust, siis olid kohalikud karud laagriplatsil tavalised külalised. Juba esimesel päeval hoiatati osalejaid, et pimedas on väljas ohtlik liikuda ja ka päeval ajal ei tohi mitte kuhugi üksinda minna, sest karusid on palju ja nad on ohtlikud. Loomulikult tulid karud toidulõhnade peale kohale ja mitmel õhtul õnnestus nad ka filmilindile püüda. Kes näha tahab, see võtab meie noortel nõobist kinni ja küsib!

Märka säravaid tegijaid Harjumaal

Konkurss „Harjumaa aasta tegija“ ootab taas ettepanekuid inimestest, ühendustest, asutustest, ettevõtetest, kes on 2025. aastal silma paistanud tähelepanuväärse panusega kogukonna ja maakonna arengusse. Tublimaid tegijaid saab tunnustamiseks esitada üksikisikuna, sõprus- või kogukonnaga, omavalitsuse või ühenduse poolt 11 kategoorias. Tunnustused antakse üle 27. novembril Kose vallas asuvas Siidrifarmis.

„Harjumaa aasta tegija“ konkursile saab kandidaate esitada 31. oktoobrini Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse veebilehel www.heak.ee/harjumaa-aasta-tegija/ järgmistes kategooriates:

- aasta sädeinimene,
- aasta vabaiühendus,
- aasta panustaja,
- aasta tegu,
- aasta tervisetegu,
- aasta tervisetegija,
- aasta turvalisusesse panustav organisatsioon,

- aasta turvalisuse tegija,
- parim LEADER koostööprojekt,
- parim LEADER ettevõtlusprojekt,
- parim LEADER elukeskonna projekt.

Tunnustussündmusel antakse välja ka „Harjumaa kaunis kodu“ ning täiskasvanuhariduse tunnustamise konkursi preemiad.

Harjumaa silmapaistvate algatuste tunnustamine on alguse saanud 2003. aastast, kasvades aastatega üha suuremaks. 2024. aastal pärjati parimaks vabaiühenduseks Kolu Küla Selts (Kose vald), aasta turvalisuse tegija laureaadiks sai Alice Juurik (Saue vald), parimaks LEADER elukeskonna projektiks osutus BMX rattakrossi rada Uue-salus (Rae vald).

Aasta tegija konkurssi veavad eest HEAK, HOL, Harjumaa LEADER tegevusrühmad ning Kodukant Harjumaa. | **Külli Vollmer**

DETAILPLANEERINGUD

9. september 2025 Kiili Vallavalitsuse korraldusega nr 322 Sausti küla Saaruste tee 30, 32 ja 34 detailplaneeringu kehtestamine

Detailplaneeringu on koostanud Optimal Projekt OÜ (registrikood 11213515), töö nr 569.

Detailplaneeringu eesmärk on Sausti külas Saaruste tee 30, 32 ja 34 (kt: 30401:001:1539, 30401:001:1542 ja 30401:001:1544) kruntide ehitusõiguse suurendamine. Krundile tohib ehitada ühekuni kahekoruselise elamu kõrgusega kuni 9,0 m ja ühe ühekorruselise abihoone kõrgusega kuni 4,5 m ning krundi suurim ehitisealune pind tohib olla kuni 300 m² (ehitiste-

aluse pinna moodustavad kõik krundil olevate ehitusloa kohustuslike hoonete, ehitusloa kohustust mitteomavate ehitiste ehitisealuste pindade summa). Lisaks lahendatakse planeeringuala heakorrastuse, haljastuse, juurdepääsuteede, parkimine ja tehnovõrkudega varustamine.

Käesolev detailplaneering ei ole üldplaneeringut muudev. Detailplaneeringuga on võimalik tutvuda Kiili Vallavalitsuses tööpäevadel kohapeal või digitaalselt Kiili valla geoinfosüsteemis.

Luige alevik Kuura tn 18 detailplaneeringu avalik väljapanek Kiili Vallavalitsuses (Nabala tee 2a) 13.10.2025–31.10.2025

Kiili Vallavalitsus teavitab avaliku väljapaneku toimumisest.

Detailplaneeringu on koostanud OÜ Ehitusprojekt, töö nr 361-2024D.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on Luige alevikus Kuura tn 18 katastriüksuse (30401:001:0531) hoonestusala muutmine ja läbi selle rajatud elamu seadustamine.

Kuura tn 18 katastriüksusel kehtib Kuura, Kuura 1-5 maaüksuse detailplaneering, mis on kehtestatud 14. mai 2002 Kiili Vallavolikogu otsusega nr 17. Rajatud hoone on ehitatud väljapoole Kuura, Kuura 1-5 maaüksuse detailplaneeringuga määratud hoonetusala. Käesoleva detailplaneeringuga suurendatakse lubatud hoonestusala, mille tulemusena on võimalik rajatud hoonet seadustada. Kuura tn 18 katastriüksusele tohib ehitada ühekuni kahekoruselise elamu kõrgusega kuni

9,0 m ja ühe ühekorruselise abihoone kõrgusega kuni 4,5 m ning lubatud ehitisealune pind kokku katastriüksusel on kuni 220 m² (ehitistealuse pinna moodustavad kõik krundil olevate ehitusloa kohustuslike hoonete, ehitusloa kohustust mitteomavate ehitiste ehitisealuste pindade summa). Kõikide elamute parkimisvajadused tuleb lahendada elamukrundi piires. Lisaks eelnevale lahendatakse planeeringuala heakorrastuse, haljastuse, juurdepääsuteede, parkimise ja tehnovõrkudega varustamine.

Käesolev detailplaneering ei ole üldplaneeringut muudev. Detailplaneeringuga on võimalik tutvuda Kiili Vallavalitsuses tööpäevadel kohapeal või digitaalselt Kiili valla geoinfosüsteemis ja ettepanekuid detailplaneeringu kohta ootame ajavahemikus 13.10.2025–31.10.2025.

VALLAVOLIKOGU JA VALLAVALITSUSE ISTUNGITE KOKKUVÕTE

NB! Õigusaktide täistekstide ja lisadega saab tutvuda Kiili Vallavalitsuses (Nabala tee 2a, Kiili alev).

VOLIKOGU MÄÄRUSED JA OTSUSED

- Kiili Vallavolikogu 18.09.2025 määrus nr 10 „Kiili Vallavolikogu 19.10.2023 määruse nr 11 „Kiili valla arengukava 2024–2035, eelarvestraategia 2025–2028 ja tegevuskava aastateks 2025–2028 kinnitamine“ muutmine“.
- Kiili Vallavolikogu 18.09.2025 määrus nr 11 „Kiili Vallavolikogu 19.03.2015 määruse nr 9 „Õpilaste sporditegevuse toetamise kord“ muutmine“.
- Kiili Vallavolikogu 18.09.2025 otsus nr 21 „Tohvi tänav T1, Tohvi tänav T2 ja Tamm-Kangru tee T5 katastriüksuste omandamine“.
- Kiili Vallavolikogu 18.09.2025 otsus nr „22 Kiili valla jaoskonnakomisjoni moodustamine ja liikmete nimetamine“.

VALLAVALITSUSE KORRALDUSED JA MÄÄRUS Ehitus- ja planeerimisalased küsimused

- 2. september 2025
- Vallavalitsuse korraldus nr 315 „Ehitusloa väljastamine ridaelamu püstitamiseks, Kastani tee 1, Vaela küla“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 316 „Ehitusloa väljastamine ridaelamu püstitamiseks, Kastani tee 3, Vaela küla“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 317 „Ehitusloa väljastamine üksikelamu püstitamiseks, Jugapuu tn 7, Lähse küla“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 318 „Ehitusloa väljastamine vee- ja kanalisatsioonitorustiku rajamiseks, Viljandi mnt 162, Luige alevik“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 319 „Ehitusloa väljastamine büroo- ja tootmishoone pü-

stitamiseks, Mikuhansu tee 20, Vaela küla“.

9. september 2025

- Vallavalitsuse korraldus nr 322 „Sausti küla Saaruste tee 30, 32 ja 34 detailplaneeringu kehtestamine“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 323 „Projekteerimistingimuste määramine ehitusprojekti koostamiseks, Masti tn 20, Luige alevik“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 324 „Ehitusloa väljastamine ehitise (abihoone) lammutamiseks, Laari, Paekna küla“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 325 „Ehitusloa väljastamine logistikakeskuse ja abihoone püstitamiseks, Suurvälja tee 7, Vaela küla“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 326 „Ehitusloa nr 2312271/09326 kehtetuks tunnistamine“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 327 „Ehitusloa väljastamine soojuspuuraukude rajamiseks, Heina tn 16, Kangru alevik“.

16. september 2025

- Vallavalitsuse korraldus nr 341 „Vaela külas Vaela tee 41 detailplaneeringu vastuvõtmine ja avalikustamise korraldamine“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 342 „Luige alevik Kuura tn 18 detailplaneeringu vastuvõtmine ja avalikustamise korraldamine“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 343 „Ehitusloa väljastamine üksikelamu püstitamiseks, Looaasa tn 2, Kiili alev“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 344 „Ehitusloa väljastamine puurkaevu rajamiseks, Uue-maa, Arusta küla“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 356 „Hinnapäringute alusel Kasteheina tn T4, Kangru alevik läbimurde projekteerimise ja ehitustöödele eduka pakumuse kinnitamine ja hankelepingu sõlmimine“.

23. september 2025

- Vallavalitsuse korraldus nr 358 „Ehitusloa väljastamine üksikelamu püstitamiseks, Tohvi tn 7, Luige alevik“.

Keskkonna- ja maaküsimused

- 2. september 2025
- Vallavalitsuse korraldus nr 320 „Puurkaevu asukoha kooskõlastamine, Oja tee 2, Möisa-küla“.

9. september 2025

- Vallavalitsuse korraldus nr 328 „Kergliiklustee T15 sundvalduse seadmine Telia Eesti AS-i kasuks“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 329 „Kullerkupu tn 12 ja Kullerkupu tn 12a katastriüksuste liitmine“.

16. september 2025

- Vallavalitsuse korraldus nr 345 „Hajaasustuse programmi projekti lõpparuanne, Kärneri, Arusta küla“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 346 „Hajaasustuse programmi projekti lõpparuanne, Kaasiku-Sepa, Sõmeru küla“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 347 „Maasoojuspuuraugu asukoha kooskõlastamine, Nurmenuku tn 9, Kangru alevik“.

Muud küsimused

2. september 2025

- Vallavalitsuse korraldus nr 321 „Õpilaste arvu piinormi suurendamine 2025/2026. õppeaastal“.

9. september 2025

- Vallavalitsuse korraldus nr 330 „Kiili Vallavalitsuse 11.06.2024 korralduse nr 223 „Kiili Raamatukogu nõukogu koosseisu kinnitamine“ muutmise“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 337 „ISAMAA Erakond reklaamide paigaldamise loa andmine“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 338 „Valimisliidule Kiili Külade

Ühendus reklaami paigaldamise loa andmine asukohaga Sausti tee 2, Kiili alev“.

- Vallavalitsuse korraldus nr 339 „Kiili Valla Noortekeskuse juhataja vaba ametikoha täitmiseks konkursi lühtunuks tunnistamine ja uue konkursi korraldamine“.

12. september 2025

- Vallavalitsuse korraldus nr 340 „Loa andmine avaliku ürituse korraldamiseks, XVIII Paekna Ümberjärve jooks“.

16. september 2025

- Vallavalitsuse korraldus nr 348 „Kiili valla aasta haridustöötajate 2025 laureaatide kinnitamine“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 349 „Kiili valla elarvest kodanikuühenduste toetamise taotluse vormi kinnitamine“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 350 „Kiili valla õpilaste soiduplaanide kinnitamine“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 351 „Lapsevanema soovil eralastehoiu või -lasteaiakoha kasutamise toetuse taotluse vormi kinnitamine“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 354 „Eesti Reformierakond reklaamide paigaldamise loa andmine“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 355 „Pindi Kinnisvara OÜ-le reklaami paigaldamise loa andmine asukohaga Mägimäni tee 1, Vaela küla“.

23. september 2025

- Vallavalitsuse korraldus nr 357 „Valimisliidule Parem Kiili – Restart reklaamide paigaldamise loa andmine“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 359 „Kiili valla 2024 aasta sportlase laureaatide kinnitamine“.
- Vallavalitsuse määrus nr 6 „Kiili Vallavalitsuse 30.07.2024 määruse nr 6 „Kiili valla haridus- ja noorsootöötajate tunnustamise kord“ muutmise“.

Erahuvikool
Mängides Targaks

MAJANDUSMÄNGUDE RING

Omandame teadmisi rahatarkuse teemadel läbi lauamängude

Meie majandusmängude ringis saad mängida lõbusaid lauamänge, mis õpetavad sulle, kuidas raha targalt kasutada ja oma unistusi täita. Lauamängudes saavad lapsed kehastuda erinevatesse rollidesse nagu ettevõtte juht, edukas talupidaja, kaupmees, hotellidirektor, investor, et kogeda rahateenimist ja kasumit, aga ka ärilisi ebaõnnestumisi.

Kiili Gümnaasiumis kolmapäeviti klassis 2014

kell 13.30-14.30	3.-4. klass
kell 14.35-15.30	1.-2. klass
kell 15.30-17.00	5.-8. klass

Lisainfo: Merike Koort
tel: 5266355
merikekoort@gmail.com

Registreerimine
www.mangidestargaks.ee

KIILI VALLA VALIMISDEBATT

12. OKTOOBER 2025

14:00

MODERAATOR LIISU LASS
KIILI RAHVAMAJA
NABALA TEE 12, KIILI

Õtseülekannet saab vaadata Kiili Rahvamaja Youtube'i kanalilt või tule kohapeale.

Rahvamaja kutsub huviringidesse

Kiili rahvamaja alustab sügist uue huviringide kavaga, pakkudes valikuid nii lastele, noortele kui ka täiskasvanutele. Huviringidesse oodatakse kõiki, kes soovivad oma vaba aega sisukalt veeta, õp-

pida midagi uut või leida uusi tuttavaid.

Tantsuhuvilistele on avatud rahvatantsurühmad naistele, segagruppidele ja noortele. Lisaks saab osaleda seltskonna- ja peotantsurin-

gides, kus rõhk on liikumisrõõmul ja heal tujul.

Muusikahuvilistele pakub Kiili rahvamaja mitmekesiseid võimalusi. Kiili Kammerkoor ning käsikellade ansambel Grazioso pakuvad

nii koosmängu kui ka esinemisvõimalusi, rikastades kogukonna kultuurielu.

Teatrilaval saab kätt proovida Kiili Harrastusteatri ridades, samas kui noorematele on loodud heli- ja val-

gustehnika ring, mis arendab tehnilisi oskusi ning pakub loomingulisi väljakutseid.

Kõik huvilised on oodatud Kiili rahvamaja huviringidesse, et arendada oma oskusi, leida ja tegeleda uute ho-

bidega ning nautida aktiivset kogukonnaelu. Täpsem info ringide ja registreerimise kohta: www.kiilirahvamaja.ee | [Kuldar Pajula](#), [rahvamaja kunstiline juht](#)

KIILI MUUSIKA- JA JAZZIKLUBI
REEDE 10.10.2025 20:00
EGERT MILDER TRIO
LAVAL PEEDU KASS JA JOOSEP KÕRVITS
UKSED AVAME 19:00
AVATUD BAAR
PILETID: **fienta**
DJ LAS KULTURA

KIILI MUUSIKA- JA JAZZIKLUBI
JAAN MESI JAZZ KVARTETT
TROMPET JAAN MESI
SAKSOFON NIKITA KORZOUN
KITARR: JAAN JAANSON
BASS: LOTA-LOVIISA ROHTLA
LAUPÄEV 15.11.2025 20:00
UKSED AVAME 19:00
DJ LAS KULTURA
PILETID: **fienta** AVATUD BAAR

KIILI KUNSTIDE KOOL 35
LAUPÄEVAL 29.11.25
Kiili Rahvamajas
16:00 Pidulik kontsertaktus
19:00 Sünnipäevahõnguline nostalgiaohtu registreeritud külalistele
kiilikalender.ee
NOSTALGIAOHTULE REGISTREERIMINE: KALEVVAIDLÄ@KIILIKUNSTIDEEKOOL.EE

23. OKTOOBRI KELL 18.00
KIILI RAAMATUKOGUS
KÜLAS EESTI NÄITLEJA, LUULETAJA JA LAULUTEKSTIDE AUTOR
TÕNU OJA
KOHTUMISEL RÄÄGIME LAUR LOMPERI EHK TÕNU OJA LUULEKOGUST
"VAHI KUUE PAIKU VAHI KUUE PAIKU: LUGULAULE."
VAATA UMBES KELL KUUS VALVURI PINTSAKU PARANDUSLAPPE: TÕDEMUSI
JA TEMA TEISTEST TEGEMISTEST.
KOHAPEAL RAAMATU SOETAMISE VÕIMALUS
Laur Lomper aintõnõn
FOTO: GEA KUMPEL
Eesti Raamatu Aasta 2025

Õnnitleme uusi vallakodanikke
ja nende vanemaid!

1. septembril Loore Veske

Palju õnne, Maris ja Kaspar Veske!

2. septembril Rebecca Varalli

Palju õnne, Grete-Maria Hanson ja Francesco Varalli!

12. septembril Reinika Reede

Palju õnne, Kättlin ja Rein Reede!

Õnnitleme
oktoobrikuu
sünnipäevalapsi!

90 JURI ARHANGELSKI
90 MILDIA MÖTTUS
87 TIIV PORILA
84 ARVED TEDER
84 AIN LAAST
84 EEVI LEHTSALU
84 HELLE ALAS
83 HELMI LUMI
81 VELLO LÄÄNEMETS
81 MALLE LINKGREIM
81 HELGI UMMUS
81 AALA DJATLOVA
80 TOOMAS KIRSS
80 PRIIT-JUHAN HINNOV
80 KAAREL KÖRM
79 ENN VAINOMES
79 HELGI VITKIN
78 TOIVO NAARISMA
78 ANTONIIDA KAUBER
78 SIRJE TOMMINGAS
78 ASTRID PÖLDOJA
77 ELMA VARATU
76 LJUDMILA PIKK
76 LIIDIA SAAREMÄGI
76 MAIE HAAV
76 ENE AUN
75 VLADIMIR CHERNYAEV
75 ANNE RANDALA
75 MALLE JÖGI
75 ENE JÄRV
70 AADU SOE
70 ÜLO KANNELMÄE
70 TIIT VEERSALU
70 ZINAIDA PAAS
65 HELVE LAUPA

Avaldame sügavat kaastunnet
Jürile armsa
EMA
kaotuse puhul.

Kiili Varahalduse SA

IN MEMORIAM
ERIK VIBUS

HUVIRINGID JA TEENUSED KIILI EAKATE JA PUUETEGA INIMESTE PÄEVAKESKUSES NING KIILI RAHVAMAJAS

ESMASPÄEVITI

- Käsitööring „Pitsiklubi“** alates kell 10.00 Päevakeskuse ruumides (Nabala tee 2a keldrikorrus).
- Mälutreening** toimub 2 korda kuus Päevakeskuse ruumides. Toimumise kuupäevad: 20.10, 03.11, 17.11.2025. Toimumise kellaaeg 14.00–15.00. Juhendajaks on mälutreenner Reet Trei. Korra maksumus 3 eurot.
- Meestel võimalus kasutada duši** Päevakeskuses kell 10.00–14.00. Tulekust anda palun teada telefonil 55589446.

TEISIPÄEVITI

- Tervisevõimlemine** kell 11.00–11.45 Kiili Rahvamaja saalis. Juhendaja Triin Aas. Pärast võimalus tulla pesema Päevakeskusesse.
- Naistel võimalus kasutada duši** Päevakeskuses kell 10.00–14.00. Tulekust anda palun teada telefonil 55589446.

KOLMAPÄEVITI

- UUS! Joogavõimlemine** Kiili Noortekeskuses kell 10.00–11.00. Oktoobrikuus ring tasuta. Novembrist korra maksumus 3 eurot või 10 eurot/kuu. Juhendaja Liis Vahtra.

- Kangastelgedel kudumise ring.** Saame kokku 15.10.2025 kell 15.00. Juhendaja Signe Kinks. Arutame õpetajaga uue hooaja plaane.

NELJAPÄEVITI

- Käsitööring „Pitsiklubi“** alates kell 10.00 Päevakeskuses.
- Rahvatantsuring „Mummu-Liine“** kell 17.45–19.00 Kiili Rahvamaja saalis. Juhendaja Triin Aas.
- Valamismaali ring** saab toimuma Päevakeskuses töötoana. Kui oleme grupi soovijaid kokku saanud, siis paneme paika kuupäeva. Osalemise soovist anda teada telefonil 55589446.

Kõikidesse ringidesse ootame vanu ja uusi huvilisi!
Infot annab Aime Pärn telefonil 55589446.
Olge ikka rõõmsad ja terved!

Loe lähemalt www.kiilikalender.ee

KIILI VALD

LASTELAUPÄEV

KIILI RAAMATUKOGUS

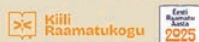
LAUPÄEVAL, 25. OKTOOBRIKELL 13–14.30

Raamatu „Rahvariiete pillerkaar“ esitlus

Kõlla tulevad raamatu autor Liina Hergauk
ja illustreator Kertu Sillaeste

SOOVITUSLIK VANUS ON 5–12 AASTAT

PALUME EELNEVALT REGISTREERIDA: RAAMATUKOGU@KIIL.VALD.EE VÕI 6040341

LOEME, JUTUSTAME,
MEISTERDAME!
OLETE VAGA OODATUD!

SAKU-KIILI

MÄLUMÄNG

II voor

E, 20 oktoober 18:30
Kooli 2, Kiili
(Kiili Gümnaasiumi söökla)

info ja registreerimine: www.sakuke.ee - MÄLUMÄNG

salme teater

Koguperelavastus

SALAPÄRANE LOOM

19. okt kell 13

Kiili Rahvamaja

PILETID Piletimaailmast, Piletilevist ja enne etendust kohapealt.
www.salmeteater.ee

KIILI VALD

Kiili päevakeskuse oktoober-november sündmused

Esmaspäeval, 13. oktoobril „Just See“ optometristi vastuvõtt Kiili Päevakeskuses (hetkel kohad täis)

Kolmapäeval, 22. oktoobril kell 11.30 huulepalsami tegemise töötuba. Osalustasu 3 eurot.

Kolmapäeval, 29. oktoobril kell 10.15 vallamaja eest väljasõit Kadrioru kunstimuuseumi, näitus „Naudingute aed“. Maksumus 10 eurot (pilet, giid, bussisõit).

Kolmapäeval, 05. novembril „Just See“ optometristi vastuvõtt Kiili Päevakeskuses. Aja broneerimine tel. 55589446

Neljapäeval, 06. novembril kell 12.30 vallamaja eest väljasõit Mardilaadale. Pilet 6 eurot, buss 2 eurot.

Reedel, 14. novembril kell 19.00 etendus „Päikesepoisid“ Kiili rahvamajas. Pileti hind 15 eurot. Saab osta päevakeskusest.

Neljapäeval, 20. novembril kell 10.30 väljasõit vallamaja eest Ring Spasse. Pilet 10 eurot, buss 2 eurot.

Olete oodatud! Palun anna teada oma tulekust telefonil 55589446 (Aime Pärn)

Kiili valla 55+ vanuses elanikele TASUTA

KOOS ON PAREM

Programm 55+ VANUSTELE Kiili valla elanikele

Kogukondlik õpiprogramm, mis aitab 55+ vanuses inimestel mõtestada käsilolevat eluetappi ja kohaneda sellega paremini.

Tööst eemale jäämine, elukorralduse muutumine, laste iseseisvumine, üksi jäämine, sotsiaalsete rollide muutumine võivad mõjutada enesehinnangut, suhteid ja kuuluvustunnet.

Juhendaja: Reelika Kravets
(superviseeritav pereterapeut)

Pane end huvilisena kirja!

www.thera.ee/kop
reelika@thera.ee

KOHTUMISED:

16.OKT.2025, 23.OKT.2025,
30.OKT.2025, 06.NOV.2025,
13.NOV.2025, 27.NOV.2025,
4.DETS.2025, 11.DETS.2025

Programmis käsitleme olulisi teemasid: suhted täiskasvanud lastega ja lastelastega, „tühja pesa“ sündroom, tähenduslikkuse leidmine pensionipõlves, sotsiaalsed suhted eakaaslastega, põlvkondadevõrgustik vaade enda peresüsteemile.

TULE OSALEMA!

Alustame õpigrupiga:

- neljapäev, 16.oktoober 2025
- kell 16.00 - 19.00
- Kiili päevakeskuses

Väärikate ülikooli loengud

Kiili Rahvamaja suur saal

12.10 kl 11 Kuidas Minu Geenivaramu portaali geneetika massideni
Liis Leitsalu, TÜ genoomika instituudi teadur

16.11 kl 11 Rabast mägedeni: rännakud iseendasse
Romet Vaino, matkajuht

18.01 kl 11 Kiviaegse ajuga kaasaegses maailmas
Raivo Mänd, Loodus- ja täppisteaduste professor

15.02 kl 11 Meedia ja manipuleerimine
Maia Klaassen, TÜ meediapädevuse nooremteadur

15.03 kl 11 Vanusega kaasnevad haigused, kuidas neid ära tunda ja ennetada
Karmen Joller, Sotsiaalminister ja perearst

12.04 kl 11 Millest toitub meedia?
Märt Treier, ajakirjanik

17.05 kl 11 Väärikas mälu väärikas eas
Tauri Tallermäe, mälu treener

Registreerumine ja lisateave:

Kuldar Pajula,
kuldar.pajula@kiilivald.ee, 55513069,
www.ut.ee/vaarikate-ulikool

TARTU ÜLIKOOL

KIILI VALD

Kiili Rahvamaja

Vajad kedagi, kes su ideed ellu viiks?

Soovid teha oma raamatut, ajakirja või kalendrit?

Ehk vajad hoopis oma ettevõtte turundamiseks kleebiseid, flaierid, kujundusi erinevate sotsiaalmeedia platvormide jaoks, omanäolisi kinkekaarte või ägedat disaini mõnele tootepakendile?

Võta ühendust info@mkmeedia.ee või vaata lisainfot www.mkmeedia.ee

MK
MEEDIA

KUULUTUSED

- **Arboristi teenused:** (ohtlike) puude raie, hooldus- või kujundusloikus, kändude freesimine, hekkide pügamine, viljapuude hooldus. Olemas vastutuskindlustus. Võta ühendust ja vaatame koos üle. www.mww.ee, tel 525 1330
- **Müüa kuivad ja toored lõhutud küttepuid kohaletoomisega.** Küttepuid võrkotis 50 l. Tel 509 9598, www.pakhalupuu.ee, pakhalupuu@gmail.com. Pakhalupuu OÜ.
- **Pakun muruniitmise ja trimmerdamise teenust.** Kevadel ja sügisel ka lehekoristust. Helista ja küsi lisa. Tel 5399 3595.

- **Müüa kuivad ja toored küttepuid:** lepp, sanglepp, kask. Metsakuiv okaspuu. Kogus alates 7 m, transport hinna sees. Lisainfo ja tellimine tel 5551 8498.
- **KÜTTEPUUD.** Müüa saetud ja lõhutud küttepuid pikkusega 30–60 cm. Kojuvedu. Pakun aastaringelt ka küttepuid tootmisjääke võrkotis. Tel 522 7345. E-post marek406@gmail.com.
- **Eterniit ja profiipleki-ga katuseööd.** Fassaadide soojustamine ja viimistlus. Kortermaja trepikodade renoveerimine. mehitus@gmail.com, tel 5352 9476.

- **Pakun hekkide, põõsaste ja õunapuude hooldusloikuse teenust.** Soovi korral ka peenarde hooldust. Helista ja küsi lisa. Tel 5397 7347.
- **Pakume SBS ja PVC katuseööd, hooldust ja remonti.** Igale murele leiame lahenduse! Kirjuta julgelt tugevkatel@gmail.com või helista 5695 9680.
- **Ostan nostalgilisi nõusid ja serviise,** vaase, keraamikat. Lisaks nahast karpe, seinapilte, kujusid, merevaigust ehteid, prosse, sõlgi jne. Erinevate retroesemete ja kolimisjääkide ost! Tulen ise kohale. Raha kohe kätte! 5356 0761 (Liina).

- **ELEKTRITÖÖDE TERVIKLAHENDUSED:** projekteerimine, paigaldamine ja hooldus. Energiaaudit ja nõustamine, sise- ja välielektritööd, elektriautode laadijad, valgustuse ja nutikodu lahendused, tänavavalgustus. Tel 5315 2851, elektritood@gmail.com.

- **Mahla pressimisteenus** toormahlaks ja pastöriseeritud mahlaks. Kose vallas ja õunte kokkuost. Lisainfo: info@nommetalu.ee.

Kellelt küsid Sina kinnisvaranõu? Kiili valla kohalik maakler tuleb appi!

Võta ühendust ja räägime lähemalt!

Tarmo Mahmastol
506 7666

tarmo.mahmastol@uusmaa.ee

MAAKLER

UUS MAA
City

HAKKEMATERJALI KOKKUOST

**KIIRE
TASUMINE!**

- KASVAVA JA LANGETATUD VÕSA NING RAIEJÄÄTMETE OST
- PUIDUTÖÖSTUSE JÄÄKIDE JA KÜTTEPINNU OST
- HAAMERVESKI TEENUS

MÜÜ OMA MATERJAL MEILE
TEEME HEA PAKKUMISE!

Tel: **565 9988 Kalle**
503 8166 Mario

info@rajakt.ee
WWW.RAJAKT.EE

Investeeri tulevikku – OSTA endale LAOBOKS/BÜROO Mõigu Tehnopargis!

- Hea ASUKOHT
- KVALITEETNE ehitis
- OPTIMAALSE suurusega 30m² – 300m²

www.radari7.ee
info@radari7.ee
tel: 501 5546

MEISTERVIIMISTLUS ^{ee}

VANNITOJA ja KORTERI
ehitus ja remont
100% tervikliku lahendusena

meisterviimistlus.ee
tel 5620 8888
info@meisterviimistlus.ee

elektr ^{ee}

Kaamerad
Internetipistikud
Signalisatsioon

Elektrikilbid
Pistikupesad
Lülitid
Valgustus
Kodumasinat
ühendamine
Elektriauto
laadijad
Küttegaablid
Soojuspumpade
ühendamine

NÕRKVOOLU ja ELEKTRITÖÖD

elektr.ee

tel **5620 4444**
info@meisterviimistlus.ee

USALDUSVÄÄRNE
KINNISVARATEENUS
AASTAST 2004

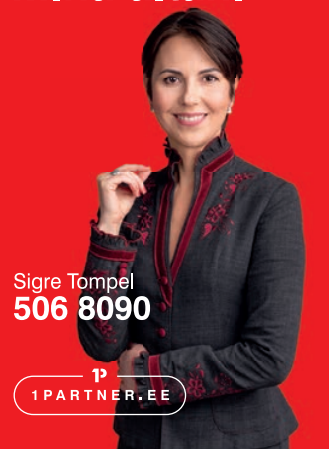

VÕTA ÜHENDUST

Maie Sedrik
5645 4682
maie.sedrik@arcovara.ee

1Partner 20 AASTAT

**Müüte
kinnisvara?
Mina aitan.**

Sigre Tompel
506 8090

1PARTNER.EE

Reklaam ja kuulutused
reklaam@mkmeedia.ee
Telefon **5688 8797**